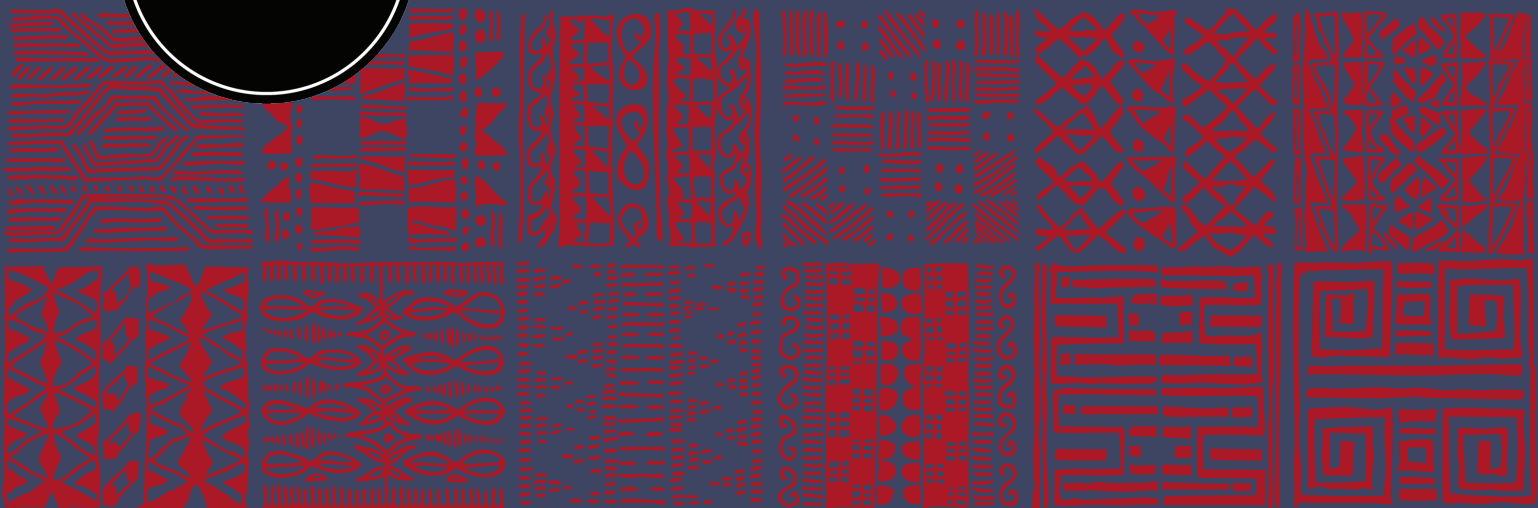

SAMTALESALONER

HJÆLP TIL BEDRE SAMTALER

Andreas Lloyd & Nadja Pass

BORGERLYST

Indholdsfortegnelse

KOLOFON	3
SAMTALESALONERNES HVEM, HVAD, HVOR	4
BAGGRUND - HISTORIEN BAG BORGERLYST OG SAMTALESALONER	7
BORGERLYST	8
LÆNGSLEN EFTER DE GODE SAMTALER.....	9
SAMTALESALONER STYRKER RAMMERNE FOR BORGERLYST.....	9
HOLD DINE EGNE SAMTALESALONER	12
DET ALTAFGØRENDE VÆRTSKAB	12
FORVENTNINGSAFSTEMNINGEN ER VIGTIG.....	13
START BLØDT.....	14
DEN GODE INVITATION.....	14
PRAKTIK: LOKALER OG SERVERING	16
GØR DET LET FOR DIG SELV.....	16
SOMMER- OG VINTERSALONER.....	17
DE OPTIMALE SAMTALESALON-OMGIVELSER:	17
INDHOLD: EMNER, SPØRGSMÅL OG SAMTALEØVELSER	18
EN VELKOMPONERET DREJEBOG.....	19
GENERISK SAMTALESALON UDEN TEMA.....	19
SÅDAN STYRER DU DE FORSKELLIGE SAMTALESALON-ØVELSER	20
RULLENDE ANKOMST OG OFFICIEL VELKOMST.....	20
<i>Samtalebrikker</i>	21
<i>Officiel velkomst</i>	22
OPVARMNINGSØVELSER.....	23
<i>Samtale-kvadrille</i>	24
<i>Holdningsbarometer</i>	24
BLANDE-FOLK-TEKNIKKER.....	25
<i>Navneskilte</i>	25
<i>Fødselsdatoer</i>	26
<i>Ekko-kammer</i>	26
SAMTALEMENUEN.....	28
HANDLINGSRETTEDE ØVELSER.....	29
<i>Samtalezoner</i>	29
<i>Prioriteringer</i>	29
<i>Samtale-squaredance</i>	30
<i>Spontansparring</i>	31
HURTIGE AFSLUTNINGSØVELSER.....	31
<i>Holdningsbarometer</i>	32
<i>Popcorn</i>	32
<i>Del et spørgsmål</i>	32
HVORDAN LUKKER DU SAMTALESALONEN?.....	33
SAMMENSÆT DINE EGNE SALONER	34
DET GODE EMNE.....	34
DET GODE SPØRGSMÅL.....	36
DEN GODE DREJEBOG.....	38
15 SAMTALESALONER	41
SAMTALESALON OM HELTE.....	42

SAMTALESALON OM MESTERLÆRE	44
SAMTALESALON OM ALDER.....	46
SAMTALESALON OM GØDNING.....	48
SAMTALESALON OM FOLKESTEMNINGER.....	50
SAMTALESALON OM HANDLEKRAFT.....	52
SAMTALESALON OM UDKAST	54
SAMTALESALON OM TRADITIONER.....	56
SAMTALESALON OM MØNSTRE	59
SAMTALESALON OM SYSTEMER.....	61
SAMTALESALON OM HVERDAGE.....	63
SAMTALESALON OM GRUNDLOVE.....	65
SAMTALESALON OM SPILD.....	67
SAMTALESALON OM TAKTIK.....	69
SAMTALESALON OM SAMMENSKUD.....	71
APPENDIKS: THE MUSE TEMPLATE.....	73

Kolofon

Borgerlyst, København 2014
Andreas Lloyd og Nadja Pass

Version 1.0 – find den seneste version af manualen på <http://samtalesaloner.dk/manual>

Hvis du har rettelser, idéer eller forslag til, hvordan denne manual kan blive bedre, skal du være mere end velkommen til at sende dem til os på samtalesaloner@borgerlyst.dk

ISBN 978-87-996667-2-0

Dette værk er udgivet under en Creative Commons **Navngivelse–IkkeKommerciel–DelPåSammeVilkår**-licens. Det betyder:

Navngivelse. Du må kopiere, distribuere, vise og anvende dette værk – og afledte værker baseret på det – men du skal kreditere værket som angivet i licensen.

Ikke-Kommerciel. Du må ikke anvende værket til kommercielle formål – som angivet i licensen.

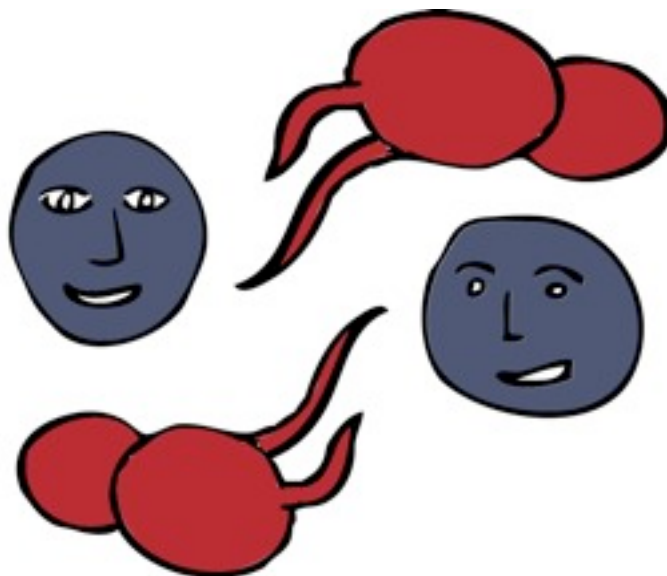

Del på samme vilkår. Du må remixe, ændre og bygge videre på materialet i dette værk. Men hvis du gør dette, skal du distribuere dine ændringer og tilføjelser under den samme Creative Commons licens.

Besøg <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/dk/legalcode> hvis du vil se en kopi af licensen, eller send et brev til:

Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California, 94105, USA.

Samtalesalonernes hvem, hvad, hvor...

Hvad er en samtalesalon?

Helt grundlæggende er en samtalesalon et arrangement, hvor værten sørger for, at gæsterne falder i snak på nye måder og sørger for, at samtalerne starter nogle helt andre steder, end gæsterne selv ville have fundet på. På den måde får gæsterne lejlighed til at udforske og udvikle deres samtaler i nye og overraskende retninger.

Hvorfor er samtalesaloner en god ide?

Samtalesaloner gør det nemmere at møde hinanden åbent, ærligt og fordomsfrit. Samtaleparterne går direkte til at snakke om barndoms minder, livets store spørgsmål og hjælpe hinanden videre i udfordringer de baksers med lige nu – uden at behøve at spørge ”Nå, hva’ laver du så?” eller snakke om børn, vejret eller ferieplaner.

Vi startede Samtalesaloner, fordi vi syntes, der manglede nogle ”semi-offentlige” rum, hvor det var naturligt at falde i snak med fremmede og snakke om livets store spørgsmål uden på forhånd at skulle vide en masse om emnet, uden at sætte hinanden i bås på grund af alder, faglig baggrund eller politisk holdning og uden, at der nødvendigvis skal komme et konkret resultat ud af det. Vi savnede et sted, hvor vi sammen med andre kunne dyrke samtalerne for samtalerens skyld. Et sted, hvor der var mulighed for at fordybe sig i alle de uforstyrrede samtaler, al den refleksion og al det nærvær, det ellers kan være svært at finde i en travl hverdag.

Samtalesalonerne udspringer af Samfundslaboratoriet Borgerlyst – for vi håber og tror, at Samtalesalonerne også kan være med til at styrke den demokratiske samtale og den enkelte borgers handlekraft i hverdagen. Men det er ikke noget, du behøver at forholde dig til, hvis du har lyst til at holde dine egne samtalesaloner. Det er blot et ekstra, større helikopterperspektiv på det hele.

Hvordan fungerer det?

Man kan holde samtalesaloner mange forskellige steder, med mange forskellige grupper mennesker og bruge mange forskellige øvelser undervejs. Så det er ikke altid så let at genkende en samtale salon udefra. Men indefra set er der tre helt grundlæggende karakteristika, der adskiller Samtalsaloner fra andre former for møder, fester, receptioner, debatter og kaffepauser:

- 1) En Samtalsalon er stramt styret af en **vært**, der på forhånd har valgt et emne, formuleret nogle spændende **spørgsmål** og **samtalestartere** og komponeret en **drejebog** med en masse forskellige samtaleøvelser, som gæsterne skal opleve undervejs.
- 2) Der er ikke noget mål med samtalsalonen andet end selve samtalerne og de nye møder og erkendelser, der opstår gennem dem. Du kan sagtens bruge salonteknikkerne som en del af forskellige workshops og idéværksteder, hvor du senere kan "høste" gæsternes idéer, forslag eller løsninger. Men i så fald anbefaler vi dig at kalde arrangementet noget andet end en samtale salon – for samtalsalonen styrke er netop, at gæsterne får lov at tale uforstyrret og intimt sammen uden bagefter at skulle stå til regnskab for indholdet af deres samtaler.
- 3) Alle der er tilstede er ligestillede og deltager aktivt i salonen. Der er ikke nogen oplægsholdere og tilhørere. Kun værter, der udstikker rammerne – og gæster, der taler med hinanden ud fra værtens instrukser.

Hvem står bag?

Samtalsaloner er udviklet af Andreas Lloyd og Nadja Pass, som en del af vores eksperimenter i Samfundslaboratoriet Borgerlyst. Samtalsalonerne er et 'open source' format. Det vil sige, at vi løbende deler de nye samtaleteknikker, spørgsmål og samtalestartere, vi udvikler. Det står alle frit for at kopiere formatet og starte deres egen samtalsaloner – og vi opfordrer alle andre, der arbejder videre med Samtalsaloner til at gøre det samme. For jo mere vi alle sammen deler, de nye metoder, emner og spørgsmål, vi udvikler, frit med hinanden, jo større og stærkere vokser den samlede mængde af samtalsalon-inspirationsmateriale.

Vi deler selv alle materialer fra vores samtalsaloner kvit og frit på Samtalsaloner.dk, hvor du kan finde en masse gode råd om, hvordan du kommer godt i gang. Der kan du også downloade hele denne salonværtshåndbog, hvis du gerne vil gå grundigt til værks. Ind i mellem holder vi også salonværtskurser, hvor deltagerne lærer at sammensætte deres egne saloner helt fra bunden. I princippet kan alle derfor holde samtalsaloner præcis, som det passer dem. Mange af metoderne og elementerne kan du bruge i alle mulige forskellige andre sammenhænge – til at mixe konferencedeltagerne inden frokostpausen, som velkomst til din fødselsdagsfest, til at sætte lidt fut i familietræffet eller for at bryde de klassiske mødeformater et øjeblik. Og det er du velkommen til at gøre præcis som du vil. Det vigtigste er, at de gode samtaler spredt sig, og at vi er flere og flere, der begynder at eksperimentere med alternative mødeformater.

Hvordan kan man bruge denne manual?

Vi har skrevet denne manual fordi vi håber, at rigtig mange andre end os også begynder at arrangere Samtalsaloner, så idéen spredt sig over hele landet og er med til at styrke samtalekulturen. Manualen gør det forhåbentlig nemt og sjovt for dig at arrangere dine første

samtalosaloner – og når du først er tryk ved grundkonceptet, kan du nemt eksperimentere med formatet og udvikle dine egne øvelser og spørgsmål.

Du kan pluklæse i manualen og springe frit rundt til de afsnit, der er relevante for dig her og nu. Vi har sammensat indholdet på den måde, vi finder mest logisk, hvis du skal hele vejen omkring baggrunden, rammerne og de konkrete råd – men du er velkommen til at springe direkte til selve drejebøgerne, kopiere dem og holde din første salon i morgen uden at have læst alt det andet. Bare gør det, der fungerer bedst for dig.

Og husk: selvom vi undervejs dykker ned i mange af de praktiske udfordringer og erfaringer fra de gange, det har været lidt svært, så er det overordnede budskab, at det er både er nemt, sjovt og meget, meget inspirerende at holde sine egne samtalosaloner! Og vi ønsker dig og dine gæster rigtig god samtalelyst.

Baggrund - Historien bag Borgerlyst og Samtalesaloner

Samtalesaloner er blot et af mange eksperimenter vi – Andreas Lloyd og Nadja Pass – har udviklet i samfundslaboratoriet Borgerlyst. Du behøver overhovedet ikke at kende, forstå eller forholde dig til hele Borgerlyst for at holde dine egne samtalesaloner. Men hvis du har lyst, kan du her læse lidt om, hvorfor vi overhovedet gik i gang med både Borgerlyst og Samtalesalonerne. Og ellers kan du bare springe videre. Det er helt OK.

Det startede alt sammen med, at vi gerne ville deltage mere aktivt i samfundet. Vi følte begge et lille ekstra overskud i hverdagen, som vi ikke rigtigt vidste, hvad vi skulle gøre med. Vi havde lyst til at være mere engagerede borgere. Men vi ville gerne engagere os på vores egne præmisser og ikke på de vilkår, som partierne og de store medlemsorganisationer traditionelt tilbyder. Vi brød os ikke om deres spilleregler. Og derfor besluttede vi os for at opfinde vores egne.

Det svarer på mange måder til en reklametavle, vi engang så hænge over en trængt motorvej hænger sloganet: “You’re not stuck in traffic. You are traffic” – hvilket på dansk kan oversættes til “Du sidder ikke fast i en kø. Du er køen”.

Det er en tankevækkende måde at vende vores selvopfattelse på hovedet, for det tvinger os til at forholde os til, hvordan vi selv er en del af årsagen til vores egne problemer. Alle bilerne på motorvejen er en del af køen, men hver bilist oplever, at køen består af alle de andre.

Køen er ikke bare de andres skyld. Vi er selv med til at skabe den. Der os, der er køen. Hver især og tilsammen. På samme måde er vi med til at påvirke eller fastholde samfundets problemer gennem de valg og de handlinger, vi hver især foretager hver eneste dag:

Vi kan ikke bare sige, at det er de andres skyld, at der er kø på motorvejen, hvis vi også selv insisterer på at tage bilen på arbejde. Vi kan ikke bare brokke os over den overfladiske mediedækning, hvis vi aldrig selv dykker dybere end overskrifterne. Vi kan ikke bare sige, at nogen burde gøre noget, hvis vi ikke selv er villige til at gøre noget engang imellem.

Og når det gælder samtalesaloner helt specifikt: Vi kan ikke bare harcellere over, hvor svært det er for danskere at falde i snak med fremmede, starte spændende spontansamtaler ud af ingenting og dukke alene op til arrangementer, hvis vi ikke også selv tager initiativ til at snakke med fremmede om noget nyt på en uventet måde. Den gode samtalekultur starter i høj grad med, at vi hver især selv bliver bedre til at starte spændende samtaler.

Samfundet formes af vores handlinger eller mangel på samme. Samfundet bliver det, vi gør det til. Vi er samfundet.

Og hvis vi er samfundet og samtalerne, betyder det også, at vi kan være med til at udvikle det samfund, vi gerne vil leve i – og starte de samtaler, vi selv har lyst til at deltage i. Det starter med alle de små overskudshandlinger, der viser, at vi vil hinanden: Det er det lille hensyn. Den overraskende gestus. Den oprigtige kompliment. Den uventede gavmildhed. Det opmuntrende smil. Alt det vi egentlig ikke behøver at gøre. Alt det ingen forventer. Alle de små øjeblikke af nærvær og forståelse, der til sammen får os til at føle os som en del af noget større. Og som

smitter os med lysten til også selv at gøre noget, der rækker ud over vores egne umiddelbare behov.

Borgerlyst

Det er denne lyst, vi kalder borgerlyst. *Borgerlyst* er lysten til at gøre mere end sin borgerpligt. Borgerpligt fastholder og forankrer. Borgerlyst begejstrer og udvikler.

Borgerpligt er det, du bør og skal gøre. Når du gør din borgerpligt – ved at stemme til valgene, overholde lovene og betale din skat – er du med til at sikre den fortsatte drift og vedligeholdelse af samfundet. Det er en nødvendighed og vigtigt, at vi alle sammen bliver ved med at gøre. Men der er også et andet aspekt af det at være borger i et samfund, som vi alt for sjældent taler om. Nemlig borgerlysten: Borgerlyst er alt det, du selv har mod på og lyst til at kaste dig ud i. Borgerlyst starter i det små. Med en undren, en nysgerrighed, en ny interesse. Det er borgerlyst, du føler, hver gang du ser noget i samfundet omkring dig, som du får lyst til at gøre lidt bedre. Det er det gå-på-mod og blik for forbedringer, der driver samfundets udvikling. Det er det mentale skift, der sker, når vi går fra at tænke: “Nogen burde gøre noget,” til at tænke: “Det her vil jeg være med til at gøre bedre.” Det er skiftet fra at være borgere, der sidder tilbagelænedede og engang i mellem føler sig forpligtede til at deltage i valg og folkeafstemninger, til at være borgere, der rykker helt frem i stolen og har modet og lysten til at engagere sig og prøve noget nyt – uden at vide, hvad der kommer til at ske. Det er det lille overskud i hverdagen, som let kan vokse og sprede sig, hvis det får lov.

Vi synes, borgerlyst er noget af det allermest grundlæggende i vores samfund. For samfundet er altid i forandring. Og hvis vi kun forlader os på pligten, holder vi op med at se samfundet som noget, vi udvikler sammen. Så nøjes vi med at gøre det, der skal til for at holde hjulene i gang og bevare status. Og så ender det med, at vi læner os tilbage, afgiver vores stemmer en gang hvert fjerde år og håber på, at politikerne kan udvikle samfundet for os.

Men samfundets udvikling er også vores ansvar som borgere. Vi må ikke glemme, at vi kan være med til at påvirke samfundet og skabe forandringer mellem valgene. For hvis vi holder op med at tro på, at vi kan bruge vores borgerlyst til at være med til at gøre samfundet bedre, holder vi i sidste ende også op med at tro på vores egen handlekraft.

Det var denne følelse af uforløst handlekraft, der ledte til, at vi i 2010 startede samfundslaboratoriet Borgerlyst.

Vi kalder Borgerlyst et **samfundslaboratorium**, fordi det er vores fælles værksted, hvor vi kan eksperimentere og nørde lige så tosset, vi vil. Hvor vi kan sætte en masse forsøg i gang, se hvordan de udvikler sig, snakke om, hvad vi så kan lære af dét – og kan dele vores erfaringer med alle andre borgere, så de kan udvikle videre på dem. På den måde, de har lyst til og som lader sig gøre i deres hverdag.

Længslen efter de gode samtaler

Da vi lancerede Borgerlyst grundlovsdag 2010, vidste vi endnu ikke rigtigt, hvad det var, vi havde gang i. Vi havde ikke en fastlagt strategi eller nogle konkrete mål. Vi vidste faktisk ikke engang, hvilke initiativer vi helt konkret ville sætte i gang.

Det eneste vi vidste med sikkerhed var, at vi selv havde fornemmet et behov, og at det føltes vigtigt og nødvendigt at gøre noget ved det. Og efterhånden havde vi snakket med så mange andre om det, at vi nu også vidste, at vi langtfra var de eneste, der gik med følelsen af uforløst borgerlyst – og som heller ikke anede, hvad de skulle gøre med den.

Derfor besluttede vi os for at lancere Borgerlyst med en fest på spillestedet VEGA under overskriften ”Grundlovsdag er årets mest sexede dag”. Vi annoncerede vidt og bredt, at vi ville fejre ’grundlovsaften’ ved at snakke om, hvordan vi sammen kunne ”gøre det mere lystbetonet, nemt, sjovt og spontant at bidrage til at gøre verden til et lidt bedre sted at være”.

Der kom mange vidt forskellige gæster. Og langt de fleste af dem sagde højt og tydeligt, at de ellers aldrig kom til politiske møder eller debataftener – men at det her lød som noget, de godt gad bruge en lørdag aften på. De var nysgerrige og spændte på, hvad vi havde på hjerte og ville sætte i gang.

I løbet af aftenen holdt vi et par korte oplæg om vores tanker bag Borgerlyst. Og efter hvert oplæg bad vi gæsterne om at snakke sammen to og to i 20 minutter om forskellige aspekter af deres egen borgerlyst. Vi mixede gæsterne ved hjælp af nogle symboler på navneskiltene, så de kom til at tale sammen to og to om de meget konkrete spørgsmål, vi stillede. Så alle fik i aftenens løb mulighed for at tale med tre andre gæster, de ikke kendte i forvejen. Det fik rummet til at eksplodere af energi og engagement. Deltagerne blev helt røde i kinderne, høje på deres egen borgerlyst. Vi havde ramt en nerve. Et udækket behov. Så var spørgsmålet bare, hvad vi skulle gøre ved det...

Og derfor startede vi vores videre arbejde i Samfundslaboratoriet Borgerlyst lige præcis dér: Ved de gode samtaler mellem borgerlystne mennesker. Med det markante værtskab, den stramme styring og den systematiske mixen af gæsterne. Med de overraskende spørgsmål, der med garanti ville sætte gang i samtaler, igen af gæsterne havde haft før. Dét blev begyndelsen på det, der i dag er blevet til Samtalesaloner.

Samtalesaloner styrker rammerne for borgerlyst

Der er ikke noget entydigt svar på, hvordan de optimale rammer for borgerlyst ser ud. For borgerlyst føles forskelligt og kommer forskelligt til udtryk fra gang til gang, person til person. Det, der virkelig adskiller borgerlyst fra borgerpligt er, at hvor borgerpligt er præget af faste systemer og måder at gøre tingene på, så opstår borgerlyst hos den enkelte og fungerer bedst,

når man selv får mulighed for at påvirke rammerne, så man kan være med på deres egne præmisser. Det er en vigtig del af løsningen og rammerne – hvor uhåndgribelig den indsigt end måtte være.

Men vi har alligevel fundet tre helt grundlæggende forudsætninger for borgerlyst, som vi ser gå igen i alt, hvad vi har undersøgt, bygget og afprøvet. Det er disse tre forudsætninger, vi derfor fokuserer på udvikle og styrke – og som Samtalesalonerne også er med til at understøtte:

1) Bedre samtaler – Gode samtaler er roden til alt godt. Når vi snakker med hinanden, forstår vi bedre, hvorfor andre tænker, reagerer, handler og stemmer, som de gør. Men vi er ikke altid så gode til at snakke med dem, vi ikke allerede kender – og selv med vores bedste venner kan det være svært at få de rigtig gode samtaler i gang.

Derfor arbejder Borgerlyst for at skabe **bedre samtaler**. Vi vil skabe flere anledninger, hvor vi som borgere kan snakke med folk med andre perspektiver, baggrund og viden. Vi mener, at bedre samtaler skaber bedre forståelse for vores indbyrdes forskellighed, og de fælles udfordringer, som vi står overfor.

Samtalesalonerne er et helt konkret bud på, hvordan vi kan skabe nye mødesteder, hvor det gæsterne naturligt falder i snak med fremmede og tager hul på emner og spørgsmål, de ellers ikke ville have talt om.

2) Fri krydsbestøvning – Vi kan lære så meget af hinanden. Men alt for ofte ender vi med at spørge de samme gamle hoveder. Det sker både i vores egne liv, men også i offentlige, private og frivillige organisationer, hvor mange samfundsudviklende initiativer bremses af, at de ikke passer ind i de vante kasser – eller, at dem vi spørger og lytter til, hviler så trygt i alle de vante tankegange og kompetencer, der bragte dem dertil, hvor de er i dag, at de føler sig mere trygge ved at afvise det nye og sige, at det ikke lader sig gøre.

Derfor arbejder vi for at skabe **fri krydsbestøvning**. Vi vil gøre det lettere at finde sammen med andre, der kan noget andet end os selv – og som har lyst til at skabe forandringer sammen med os. Sammen kan vi holde faglige sammenskudsgilder på tværs af siloer, brancher, styrelser, sektorer, afdelinger, politiske holdninger, landsdele og aldersgrupper, og iværksætte initiativer, som ingen af os ville kunne have løftet alene. På den måde kan vi ikke alene lære gode nye folk at kende, men også få mulighed for at udvikle nye kompetencer eller afprøve noget i praksis, vi altid har haft lyst til at prøve.

Samtalesalonerne understøtter krydsbestøvningen ved at mixe samtalepartnere på kryds og tværs, der så får indblik i hinandens verdener, fag, livsfaser, handlemåder eller overbevisninger, og dermed på ganske kort tid bliver langt mere nuancerede og får indblik i andre måder at gå til tingene på.

3) Mod på forandring – Vores samfund er i konstant forandring. Vores behov, vores forventninger og vores omgivelser ændrer sig hele tiden. Det kan lyde skræmmende og utrygt, men det er også en spændende mulighed. For det betyder, at vi er med til at skabe denne forandring. Vi er med til at forme fremtiden. Vi kan lære af fortidens fejl og rette dem. Men det forudsætter, at vi er villige til at udfordre det vante. At vi har lyst til at eksperimentere.

Derfor arbejder Borgerlyst for at skabe **mod på forandring**. Det er troen på, at det er summen af de mange små og store handlinger, som vi foretager os hver dag, som definerer og forandrer vores samfund. Det er troen på, at vores gode handlinger smitter. At hver enkelt handling kan være med til at sætte lignende handlinger i gang. Det er troen på, at det gode eksempel kan inspirere hundrede andre gode tiltag. Det er troen på, at jo flere, der gør det – jo større forskel gør det. Det er troen på, at det nytter.

Samtalesalonerne styrker ofte den enkelte gæsts mod på forbedring, fordi de måske hidtil har følt sig ret alene med deres store tanker og ideer, eller ikke helt har vidst, hvordan de skulle komme fra tanke til handling – og nu pludselig møder ligesindede, der har vigtige erfaringer eller har stået med de samme overvejelser. På den måde understøtter samtalsalonerne ofte det netværk og den gensidige mesterlære, der kan være med til at styrke den enkeltes tro på, at det kan lade sig gøre.

Bedre samtaler, fri krydsbestøvning og mod på forandring er vores tre pejlemærker. Det er variationer over og kombinationer af de tre temaer, der går igen i alt vores arbejde med Borgerlyst. Og som samtalsalonerne derfor også medvirker til at styrke.

Hold dine egne Samtalesaloner

Samtalesaloner er et frit format udgivet under en **Creative Commons-licens**, der giver dig mulighed for at videreudvikle konceptet som du vil. Og vi bliver så glade når vi hører om alle de forskellige variationer over temaet Samtalesaloner, folk over hele landet har udviklet og holder i dag. Så læs de næste sider som inspiration til, hvad du selv kan gøre på din egen måde. Vi fortæller om de ting, vi indtil nu har afprøvet i flere forskellige former og fortæller, hvad vi foreløbig kan se virker bedst, er lige til at gå til, eller som kræver lidt ekstra øvelse og opmærksomhed. Men vi bliver også selv klogere fra salon til salon og afprøver hele tiden nye metoder, emner og spørgsmål. Så intet er mejslet i sten, men blot vores måde at videregive vores p.t. bedste råd baseret på vores nuværende erfaringer.

Det altafgørende værtskab

En af de ting, der for alvor adskiller en samtale salon fra de fleste andre arrangementer, er, at der på forhånd er en eller flere personer, der har påtaget sig værtskabet. Værterne har skabt rammerne, inviteret, valgt et emne på forhånd og planlagt, hvad der skal ske i løbet af de timer, samtale salonen varer.

Værten sørger for at byde ordentligt velkommen, mikser gæsterne, så de fra start falder i snak med nogen, de ikke allerede kender, og giver dem et par **samtalebrikker**, der sikrer, at samtalerne starter med et helt andet udgangspunkt, end de typisk ville, når to fremmede indleder en samtale.

Der er fem grundprincipper, som man kan pejle efter i alt, hvad man siger og gør som salonvært:

1. Uforstyrret samtale tid, hvor de gode samtaler er målet i sig selv

Uforstyrret samtale tid, hvor man er nærværende og fokuserer på den samtale, man sidder midt i lige her og nu. Der er ingen forstyrrende mobiltelefoner – kun andre samtalelystne gæster. En samtale salon er ikke en workshop, hvor der skal post-its op på væggen og der skal komme noget papir ud af det til sidst. Vi er så vant til at være så ekstremt målrettede og resultatorienterede i alt, hvad vi gør. Men til en samtale salon er selve samtalen målet i sig selv. Muligheden for fordybelse. Chansen for at lære nye mennesker at kende fra overraskende vinkler. At gæsterne rent faktisk møder nye mennesker og snakker sammen om emner, som de ellers ikke ville have fået snakket om. Og hvad gæsterne så tager med videre og sætter i sving efterfølgende, det kan vi som værter ikke vide eller styre. Og det ligger der en stor befrielse i. Hvis man giver samtalerne plads til at udfolde sig på deres egne præmisser uden at ville styre dem eller samle op på dem, så bliver der også plads til en masse ny og uventet energi, fordi gæsterne selv bestemmer, hvad de vil tage med sig.

2. Møder med mennesker, der ikke ligner én selv

Det er sjovt og inspirerende at møde mennesker, der er på en anden alder, kommer andre steder fra, har andre faglige baggrunde eller har andre livserfaringer end én selv. Det er gratis at deltage og man behøver ikke melde sig til eller vide noget om emnet i forvejen – man kommer bare, hvis det lige passer og man er i humør til en god snak. Alle er

velkomne og jo mere forskellige vi er, jo sjovere bliver det. Gæsterne er altid en broget skare. Der plejer at komme gæster i mange aldre og med vidt forskellige baggrunde, standpunkter, tilgange og tankegange. Fælles for alle er, at de er indstillet på gode og åbne snakke – og udelukkende er der, fordi de har lyst til at snakke med nye mennesker.

3. Faste rammer

Med faste rammer sikrer vi, at man hurtigt kommer i gang med at tale om noget interessant. Ingen “nå, hvad laver du så” og ingen kværunter, der sætter sig på dagsordenen – men masser af samtalestartere, spørgsmål og inspirationsoplæg, der fra start sender samtalerne i overraskende retninger. Salonens værter byder velkommen og sørger for, at samtaleparterne bliver mixet godt og grundigt. Værterne har forberedt nogle samtalestartere, tankevækkere, salonteknikker og samtalemener – og styrer tiden, så gæsterne kan koncentrere sig om at snakke sammen. Derfra er det op til gæsterne at lade samtalerne forgrene sig i overraskende retninger.

4. Alle snakker med og snakker sammen

Til samtalsalon er der ingen passive tilhørere, ingen kedelige foredrag og ingen spørgerunder, hvor kværunter kan kapre forsamlingen når de begynder med deres “det er ikke så meget et spørgsmål, det er mere en kommentar...” hvorefter de er umulige at afbryde i 10 minutter. Der er kun nysgerrige, sidestillede samtalepartnere, der har lysten og åbenheden til at lytte opmærksomt til dem, der mener noget andet end dem selv – og modet til at lade deres egne holdninger udfordre.

5. Alle mennesker er spændende samtalepartnere

Vi tror på, at vi alle hver især har en masse at sige om livets og samfundets store emner. Og at det er vigtigt at høre folkets stemmer mere i debatten. På den måde er Samtalsalonerne også en god træningslejr, hvor man kan øve sig på at ytre sig i sjove og hyggelige rammer.

Forventningsafstemningen er vigtig

Sørg for, at gæsterne fra start kender disse fem grundprincipper – for så kan du altid henviser til dem, hvis der undervejs er nogen gæster, der begynder at stille spørgsmålstejn eller gerne bare vil have lov at kigge på. Det bliver meget nemmere at fastholde spillereglerne, hvis du kan henviser til, at de stod i invitationen eller på hjemmesiden, hvor gæsterne kunne have læst mere, inden de kom. Du kan også oprids dem kort igen i din **velkomst** – men for det meste går det helt af sig selv, hvis du benytter dig af den **rullende ankomst**.

Vi synes, det er rart at være to værter, fordi den ene så kan byde ordentligt velkommen i døren, mens den anden mixer samtalepartnere i den **rullende ankomst**. På den måde har man også altid en, som man lige kan sparre med undervejs, for eksempel om man skal justere **drejebogen** lidt undervejs alt efter stemningen og antallet af gæster. Og når der er to værter, er der altid en ekstra person, der kan springe til i samtaleøvelserne, hvis antallet af gæster ikke går op, mens der så stadig er en vært tilbage til at holde styr på rammerne og håndtere uforudsete situationer. Men det er ikke nødvendigt. Som oftest er én vært rigeligt.

Start blødt

Hvis du ikke har prøvet det før, kan det godt føles lidt overvældende at skulle udstikke en masse instrukser og fortælle andre voksne mennesker, hvem de skal tale med og hvad, hvornår. Så her er det vigtigt at huske sig selv på, at det netop er dét, de er kommet for. Og at de har brug for din hjælp til at komme i gang. For arrangementer, hvor gæsterne er overladt til sig selv og skal finde nogen at tale om et eller andet med er der nok af – pointen med at komme til Samtalesaloner er netop, at man overlader den del af ansvaret til værten og kan koncentrere sig om selve samtalerne. Det er helt OK, at der er nogen, der ikke bryder sig om dén idé – men så skal de ikke tage til Samtalesaloner, men til alle mulige andre arrangementer. Samtalesaloner er for dem, der kan se på pointen i den stramme styring og sætter pris på det gode værtskab. Derfor er det vigtigt, at du som vært træder tydeligt i karakter fra starten, så gæsterne hele vejen igennem kan føle sig trygge – både ved, at der bliver taget hånd om dem og at der er en mening med værtens mange instrukser.

Et nemt sted at starte er i de situationer, hvor du allerede ved, at der er gæster eller deltagere, der ikke kender hinanden, og hvor du ved, du hjælper dem ud af en akavet situation ved at hjælpe deres samtaler på vej. Rigtig mange frygter at ankomme alene til en fest eller stå ensom med sin kaffe i konferencepausen, så det er en nem og taknemmelig opgave at lægge nogle enkelte samtaleøvelser ind som velkomst til din fødselsdagsfest, en kaffepause til seminaret, en julefrokost eller et netværksmøde. Se på det som en slags blid træningslejr, hvor du kan afprøve et par samtaleøvelser og værtsrollen i ro og mag. Så behøver du ikke at bekymre dig om, om der kommer gæster, hvem der kommer og hvor godt de kender hinanden i forvejen. Du kan koncentrere dig om at blande gæsterne og sætte samtaleøvelser i gang. Og så kan du altid eksperimentere med at holde større, åbne saloner, efterhånden som du får mod på det.

Den gode invitation

Hvis du gerne vil holde en åben Samtalesalon – og det håber vi, at du med tiden har mod på, for det er i de åbne møder mellem mennesker, der ikke kender hinanden i forvejen, at det for alvor bliver sjovt – er det vigtigt at formulere din invitation på en måde, der får gæsterne til at føle sig så trygge ved situationen som overhovedet muligt. Mange synes, det er ret grænseoverskridende at tage til Samtalesalon den første gang – det er sjældent noget problem, når de først er der og opdager, hvor hyggeligt og enkelt det er, og at det nærmest er en fordel at møde op alene. Men inden de kommer afsted kan det være svært.

Så det gode værtskab starter allerede ved invitationen. Vores erfaring er, at den gode invitation:

- Starter med et par eksempler på de spørgsmål, der kan blive stillet i løbet af salonen. Det virker på en gang afmystificerende, fordi potentielle gæster så selv kan se, at det sagtens er noget, de kan snakke med om – og vi hører også ofte, at folk snakker med deres venner og bekendte om de spørgsmål inden og efter salonen. Eller bruger dem som udgangspunkt for at holde deres egen lille minisalon, hvis de ikke kan komme.
- Kort opridser salonkonceptet, så dem, der ikke har været med før, føler sig trygge ved, hvad der skal ske – selvom de reelt ikke aner, hvordan du har sammensat drejebogen og formuleret spørgsmålene denne gang.
- Gentager det basale, som folk ofte når at være i tvivl om: Det kræver ingen forberedelse, det koster ikke noget, man behøver ikke melde sig til og det er en fordel at komme alene. Jo mindre potentielle gæster føler sig i tvivl om ”reglerne”, jo større er chancen for, at de tør kigge forbi.

Her er et eksempel fra en af vores invitationer:

Kære borgerlystne!

Den 29. februar er skuddag – en lille ekstra tidslomme midt i al travlheden. Derfor benytter vi lejligheden til lige at stoppe op og tage os tid til en snak om tidens og livets gang.

Med Borgerlysts næste samtalesalon sætter vi derfor fokus på ALDER.

Kom sammen med en, der ikke er på din egen alder – og lad os snakke sammen på tværs af generationer og livsfaser:

Hvornår blev du for eksempel voksen? Hvem er du om 10 år? Hvad glæder du dig til ved at blive ældre?

Det kræver ingen forberedelse, tilmelding eller forkundskaber at deltage. Du skal bare have lyst til at møde nye mennesker og snakke med dem, om det, der ligger dig på sinde. Så hank op i dit godtfolk eller kom alene – vi skal nok sørge for, at du finder nogen at snakke med.

Hvor og hvornår:

Samtalesalonen finder sted onsdag den 29/2 fra kl. 19.30.

Det foregår i Café Mellemrummet, Ravnsborggade 11, 2200 København N.

Selve salonen finder sted i tidsrummet 20.00 til 22.00 – og en halv time før og efter er der mere uformel snak. Det kræver ingen tilmelding. Øl og vand kan købes i baren.

Hvis du har lyst, kan du tilmelde dig på vores Facebook-event og se, hvem der ellers kommer.

Vi glæder os til at se jer.

Andreas og Nadja, Borgerlyst

Vores åbne Samtalesaloner er altid helt åbne. Alle er velkomne og vi bliver til stadighed overraskede over, hvor vidt og bredt konceptet efterhånden har spredt sig. Der kommer efterhånden en meget forskelligartet gruppe mennesker – og selvom der er mange gengangere, der bliver med at komme, når de først har været til Samtalesalon én gang, er der også altid mange nye ansigter.

Men selvom arrangementet er helt åbent, kan man godt understøtte spredningen i køn, alder, baggrund og faglighed ved at sende en ekstra personlig opfordring og et par linjer om, hvorfor man så gerne vil have netop dem til at deltage ud til folk, der måske ikke selv er opmærksomme på, hvor gerne man vil have dem med eller at de kan bidrage med noget helt særligt i netop denne sammenhæng. Når selve salonen er i gang er de selvfølgelig lige så ligestillede samtalepartnere som alle de andre gæster, men uden den særlige opfordring var de nok ikke kommet.

Andre gang har vi ”udliciteret” de strategiske invitationer til gæsterne selv ved at opfordre dem til tage andre gæster med på særlige vilkår. Som for eksempel da vi holdt samtalesalon om alder. Dér ville gerne have en stor aldersspredning og opfordrede folk til at ankomme sammen med en, der ikke var på deres egen alder. I praksis var der ikke så mange, der havde haft held til det – men mange af gæsterne fortalte, at de havde prøvet at få henholdsvis deres forældre, børn, svigermødre, chefer, mentees, bedstefar eller naboer med. Og alene de samtaler om aldersforskelle og ligheder, som dét må have afstedkommet var for os at se en vigtig opvarmning til salonen.

Praktik: Lokaler og servering

I løbet af de første fire år har vi holdt samtaler i alt fra hyggelige cafeer, Fælledparken 1. Maj, i hjemlige omgivelser, på Assistenskirkegården, på Christiansborgs Slotsholm på Grundlovsdag, i Grundtvigs gamle kirke i Vartov, på Københavns Rådhus, til store konferencer, på havnen i Torshavn, på Folkemødet på Bornholm, i skolekantiner, i medborgerhuse, i Ørstedsparken og på Statens Museum for Kunst.

Og konklusionen er, at rammerne ikke i sig selv er så afgørende. Det vigtigste er, at det basale er på plads, så du ikke skal koncentrere dig for meget om logistikken.

Gør det let for dig selv

Som salonvært er din energi bedre brugt på at få folk til at føle sig velkomne, end på at rydde op og lave kaffe. Så det er også helt fint at alliere sig med en café eller et hyggeligt forsamlings-/medborgerhus eller bibliotek og så lade dem stå for det praktiske. Er vejret godt og varmt, kan du også holde en "slentre-salon" i det fri. Så kan samtalerne tage form på en hyggelig rute et smukt sted. Hvis der er udsigt til regn, skal du bare bede deltagerne om at tage paraplyer og gummistøvler med. Det er vildt hyggeligt at snakke sammen i regnen.

Vores åbne samtalsaloner er altid skalérbare. Det er gratis at deltage. Man behøver ikke melde sig til. Og de kræver ingen forberedelse. Man kommer bare, hvis det lige passer, og man er i humør til en god snak. På den måde understreger vi det uformelle, spontane og lystbetonede, og vi slipper for at ærgre os over dem, der ikke kommer, selvom de har tilmeldt sig. Vi kan koncentrere os om dem, der er der. Og dem, der kommer, kommer, fordi de er i humør til en god snak dén dag – ikke fordi de har forpligtet sig til at komme for længe siden.

Det er selvfølgelig dejligt, hvis du kan tilbyde dine gæster nogle smukke rammer og lækre serveringer. Men pas på, at dit ambitionsniveau ikke får det hele til at blive dyrt eller uoverskueligt eller får Samtalsalonens succes til at stå og falde med, hvor mange der kommer, fordi det ikke hænger økonomisk sammen ellers: Supertjekkede lokaler og lækker mad kan folk købe sig til 1000 andre steder. Når de er kommet til Samtalsalon er det de andre gæster og de samtaler, du sætter i gang, der tæller. Så koncentrer dig om dét i starten.

Det kan nemlig være meget afgørende for Samtalsalonens forløb – og ikke mindst dit mod at holde flere saloner – at du ikke er for afhængig af, hvor mange gæster, der kommer. Vi arbejder altid selv med "skalérbare" arrangementer, hvor det ikke betyder så meget, om der kommer 10 eller 100. Dem, der kommer, kommer – og så koncentrerer vi os om at give dem så god en oplevelse som muligt. Hvis der er få gæster, har vi selv mulighed for at deltage mere i samtalerne, hvis der er mange, glæder vi os over det store og varierede fremmøde. Begge dele er lige godt – så længe hverken vores økonomi eller glæde ved arrangementet afhænger af, at der skal komme 100.

Hvis du selv har adgang til nogle lokaler, hvor du kan holde Samtalsalonerne, er det selvfølgelig det nemmeste. Men det har vi ikke, og det lader sig sagtens gøre alligevel.

Sommer- og vintersaloner

Om vinteren samarbejder vi typisk med forskellige cafeer, der reserverer hele cafeen eller et større område til os, mod at de får lov at få barindtægterne. Det er nemt og bekvemt for os, fordi vi ikke selv skal stå for opstilling, rengøring og baren – og de fleste cafeer synes det er sjovt at lægge hus til samtalsaloner og nå ud til et nyt publikum. Så det hænger fint sammen.

Når vejret er til det, rykker vi gerne udenfor. Det er dejligt at kunne gå tur undervejs og herligt at sidde og snakke sammen i solen. Men det er klart, at vejret selv om højsommeren er en risikofaktor, og det kan være en udfordring med toiletter og anden praktik. Det vi plejer at gøre er at sige fra starten, at vi holder fast i arrangementet uanset, hvordan vejret er – fordi det er så hyggeligt at gå sammen under paraplyer – og så tager vi også nogle låneparaplyer med for en sikkerheds skyld. Så hersker der aldrig forvirring om, om arrangementet er aflyst på grund af regn. Og vores erfaring er, at der nok skal komme nogle gæster alligevel. Måske ikke så mange som der ville have været i bedre vejr. Men nok. Med hensyn til toiletter vælger vi typisk mødesteder i nærheden af en cafe, hvor gæsterne så både kan benytte toiletter og købe drikkevarer. Resten kan man nemt opfordre gæsterne til selv at medbringe. Det gælder både drikkevarer, mad, tæpper og paraplyer. Der er ingen grund til, at du står med udgifterne eller besværet med at skaffe forplejning eller udstyr til et ukendt antal gæster. Hvis alle tager det med, de selv skal bruge, er du altid sikker på, at der er nok til alle.

De optimale Samtalsalon-omgivelser:

- Er nemme at finde og centralt placerede, så det ikke bliver logistikken, der afholder gæsterne fra at komme.
- Kan rumme mange gæster, men virker ikke tomme, hvis der kun kommer få – typisk fordi man kan afgrænse arrangementet til mindre sektioner i et større lokale alt afhængig af fremmødet.
- Har flere forskellige typer møbler – sofakroge, cafeborde og hjørner, (hvis du holder en salon udendørs kan folk bare sætte sig på græsset eller have tæpper med) hvor gæsterne kan fordybe sig i de længere samtaleforløb. Det er ikke afgørende, om der er siddepladser til alle. Det kan give en fin dynamik, at nogle samtalepartnere står op eller bevæger sig lidt undervejs.
- Har gulvplads nok til øvelser som "Holdningsbarometeret", hvis du vælger at afprøve den slags.
- Har god akustik. "Støjniveauet" til en samtalsalon kan blive meget højt, fordi rigtig mange engagerede mennesker taler på samme tid.

Indhold: Emner, spørgsmål og samtaleøvelser

Når man forlader en god samtalesalon skal man gerne føle sig oplivet af de gode samtaler og nye perspektiver, man har fået med. Det lykkes nemmest, hvis samtalesalonen får lov at være helt sin egen og fra starten af føles anderledes end de andre arrangementer, vi er vant til.

Til samtalesaloner får alle lejlighed til at tale. Der er ikke nogen foredrag eller nogen, der får mulighed for at stjæle ordet og hyppe sine egne kæpheste i lange enetaler. Der er bare samtaler, som værterne sætter i gang ved hjælp af samtalestartere – og derfra er det helt op til deltagerne selv, hvor de vil føre samtalen hen.

Det er derfor vigtigt at skrue samtalesalonerne sammen på en måde, der får gæsterne til hurtigt at føle sig godt tilpas, og har lyst til og mod på at udforske nye samtaleemner med nogen, de aldrig har mødt før. Efterhånden som vi har eksperimenteret med forskellige måder at holde salon på, har vi gjort os nogle erfaringer om, hvordan man bedst kan gøre dette.

Man kan sammenligne en god samtalesalon med en god middag eller god gang motion:

Først en let, indledende **opvarmningsøvelse**, hvor deltagerne hurtigt møder nogle nye ansigter og får snakket om et par lette spørgsmål. Opvarmning fungerer bedst, når gæsterne taler sammen to og to, så de stille, roligt og trygt kan komme i gang og begge helt sikkert får sagt noget. I større grupper vil de mest usikre typisk lade de andre komme til – og så når de ikke at blive varmet ordentligt op, inden vi går i gang med de mere udfordrende øvelser. Så det vigtigste formål med opvarmningsøvelserne er at, at alle kan være med og får den første nervøsitet kommer ud af kroppen med det samme, selvom de fleste lige skutter sig og skal tage sig sammen. Så snart de finder ud af, at det er trygt, nemt og sjovt at være med, vækker det appetit på mere, og varmer folk op til at tage fat på større og sværere spørgsmål i længere og mere fordybede samtaler.

Efter opvarmningsøvelserne er gæsterne modne til de lidt mere udfordrende, tidskrævende eller dybdegående **samtalemener**, hvor der er tid til at samtalen kan udfolde sig og forgrene sig i uventede, intime, alsidige og spraglede retninger.

Afslutningsvis har vi efterhånden fundet ud af, at det virker bedst, hvis vi lægger nogle øvelser ind, hvor gæsterne kan give hinanden **spontansparring** på en konkret udfordring eller ide indenfor emnet. På det tidspunkt er alle gæsterne godt varmet op, trygge i situationen og har gennem de forskellige samtaleøvelser været vidt omkring indenfor emnet, så de udover deres egne tanker og har hørt flere andre vinkler. Derfor har de rigtig meget at trække på, når de hører om hinandens konkrete spørgsmål og kan komme med virkelig godt råd og ideer.

Samtidig er spontansparringsøvelserne en god mulighed for at gæsterne nu kan vinkle emnet ind på det, de egentlig gerne ville snakke om, da de kom. Måske har dine øvelser og spørgsmål handlet om alt muligt andet, end det de forventede. Nu kan de selv styre det lidt mere igen. Ofte binder spontansparringsøvelserne gæsterne så godt sammen og de bliver så glade af at kunne hjælpe hinanden, at de snakker længe videre, efter du har afsluttet salonen. Det gør dem også godt at slutte af på – for det betyder, at den gode stemning, samtalerne og netværksdannelsen kan fortsætte længe efter, at salonen formelt er afsluttet. Og så har Samtalesalonen virkelig tjent sit formål.

En velkomponeret drejebog

Når du planlægger din Samtalesalon er kunsten at blande lange og korte samtaleøvelser på en måde, der skaber dynamik og fællesskab blandt deltagerne. Derfor er det en rigtig god idé at lave en drejebog for hele samtalesalonens forløb på forhånd, så man har en klar plan for, hvad der skal ske i den tid, man har sammen. Når vi planlægger vores saloner, har vi som regel en drejebog, der beskriver ca. to timers forløb. Og hvis folk så har lyst til at blive hængende og snakke videre bagefter, er det jo kun godt.

Her er et eksempel på en generisk drejebog, hvor du kan se et eksempel på hvordan du kan vekselvirke mellem mange forskellige typer øvelser. Vi beskriver forskellige af vores "klassiske" øvelser i nærmere detaljer på de kommende sider, men her handler det mest om at vise, hvordan mix'et af lange og korte øvelser kan se ud i praksis. Her er der en blanding af samtaleøvelser, der i løbet af to timer giver hver deltager lejlighed til at møde og tale med 10 andre deltagere og få en række forskellige perspektiver på, hvad handlekraft er, og hvordan de selv kan bruge deres handlekraft til at rykke på en konkret udfordring i deres eget liv.

Til sidst i bogen finder du de fulde drejebøger til en lang række af de samtalesaloner vi selv har holdt gennem tiden, så du helt konkret kan se, hvordan vi har gjort, og bruge dem selv, hvis du har lyst.

Generisk Samtalesalon uden tema

Sværhedsgrad: Meget let

Anbefalet minimum antal deltagere: 8

00.00 Ankomst (ca. 15 minutter)

Efterhånden som deltagerne ankommer bliver de koblet sammen to og to. De får en enkel samtalestarter – to stikord at tale ud fra, et overraskende spørgsmål eller en mini-menu. Hvis to gæster har snakket sammen meget længe, inden den officielle velkomst, kan de sættes sammen med to nye samtalepartnere, inden velkomsten.

Se eksempler i drejebøgerne om Spild, Systemer, Traditioner, Hverdage eller Grundlove.

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe. Værterne kan også give en kort introduktion til, hvorfor salonens emne ligger dem særligt på sinde

00.20 Samtalekvadriller

Deltagerne inddeles i grupper på fire, der på skift taler sammen to og to i korte fem-minutters samtaler om tre forskellige spørgsmål, der hele tiden bringer dem et skridt dybere ind i emnet eller er en anelse mere komplekst, fordi gæsterne nu kan bygge videre på det, de allerede har talt om:

1 x 5 minutter: Hvornår påbegyndte du sidst noget nyt? Hvordan følte det?

1 x 5 minutter: Hvad vil du gerne lære?

1 x 5 minutter: Hvad vil du gerne lære andre?

Se eksempler i drejebøgerne om Alder eller Traditioner.

00.40 Holdningsbarometer

Deltagerne fordeler sig på en akse alt efter, hvad de mener om et givent spørgsmål eller en lidt pprovokerende påstand. Værten spørger ind til, hvorfor de står, hvor de står – og alle kan flytte sig på akse, hvis de bliver overbevist af noget, de andre siger.

01.00 Samtalemenu

Deltagerne blandes – enten efter deres placering i holdningsbarometeret, hvor det kan være sjovt at mixe modsætninger eller efter noget helt basalt som fødselsdage eller øjenfarve. Det er dybest lige meget – det vigtigste er, at der er et system, folk skal fordele sig efter. Hvert samtalepar modtager en samtalemenu med ca. 7 spørgsmål, som de plukker i og samtaler ud fra de følgende 30 minutter.

Se eksempler i drejebøgerne om Helte, Mønstre, Grundlove, Udkast med flere.

01.30 Spontansparring

Deltagerne sættes sammen tre og tre. Hver deltager får nu ti minutter til at stille de andre et spørgsmål, man gerne vil have deres spontansparring på. De andre gæster svarer efter bedste evne og helt deres eget perspektiv. Værten sørger hvert 10. minut for at gøre opmærksom på, at det er tid til at skifte fokuspersion.

02.00 Afslutning til tiden og mulighed for frit at snakke videre.

Sådan styrer du de forskellige Samtalesalon-øvelser

Her er en gennemgang af en række af de forskellige samtaleøvelser, som vi har haft gode erfaringer med. Disse øvelser er de byggesten, som vi har brugt til at opbygge drejebøgerne til vores samtalesaloner.

Nogle af øvelserne er lidt mere avancerede end andre, og de kræver nok lidt mere overskud og overblik at bestyre. Og nogle øvelser kræver et bestemt antal deltagere som minimum for at kunne virke ordentligt. Derfor har vi for overblikkets skyld indikeret sværhedsgrad og minimum antal deltagere ud for hver øvelse.

Rullende ankomst og officiel velkomst

Vi har efterhånden taget konsekvensen af, at gæster aldrig ankommer på samme tid til et arrangement – og i stedet gjort en dyd ud af netop dét ved at introducere konceptet med ”rullende ankomst”. Det betyder, at vi har en tidslomme på en halv time, inden salonen starter og typisk et kvarter ind over det annoncerede starttidspunkt, hvor vi sætter gæsterne i gang

med snakke sammen, inden vi byder officielt velkommen. Det har en lang række fordele, der er med til at sikre den gode stemning undervejs i resten af Samtalesalonens forløb.

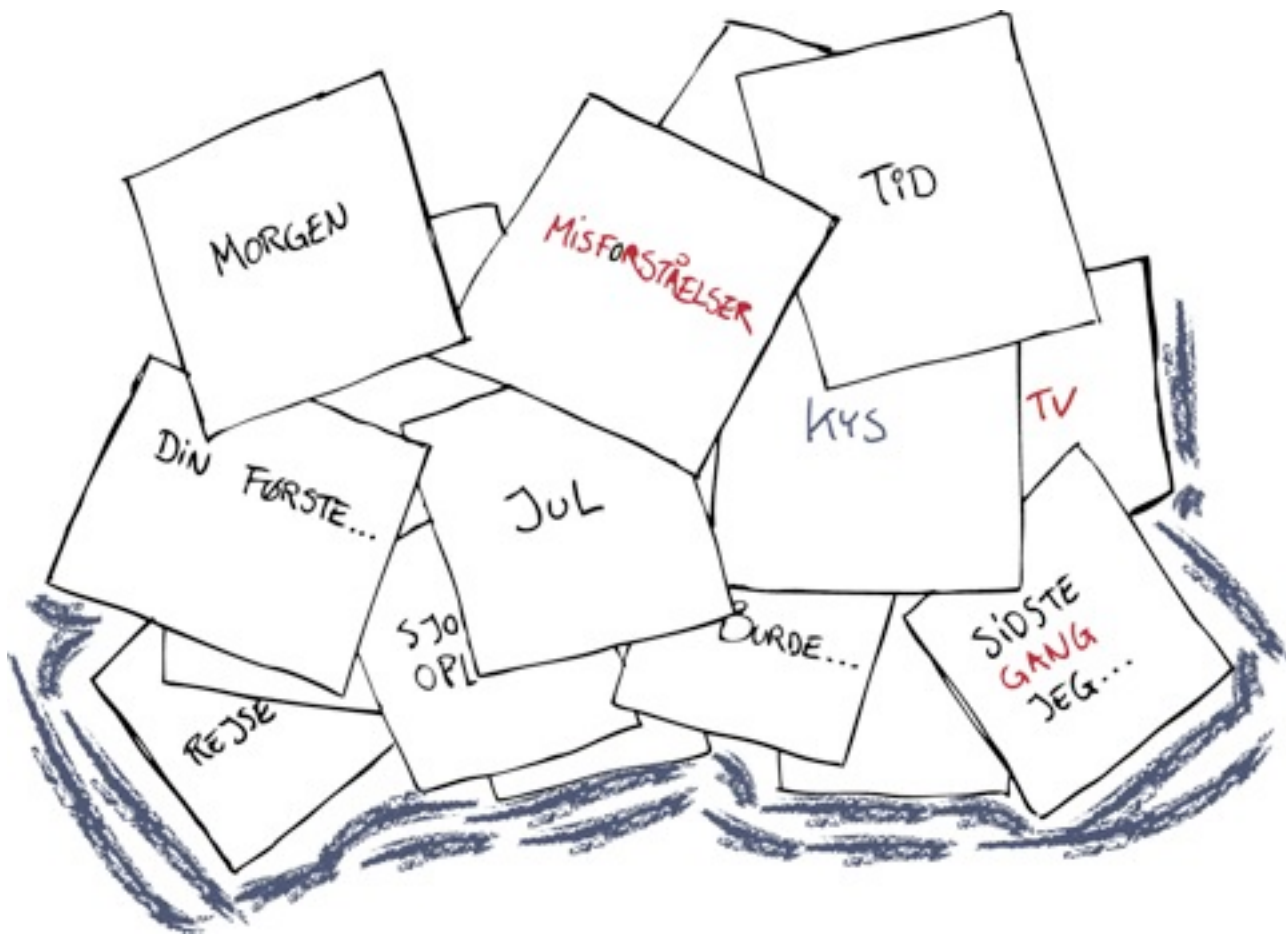
Med rullende ankomst:

- 1) Undgår du den lidt akavede situation, der hurtigt kan opstå, når tilstrækkeligt mange mennesker, der alle sammen er kommet for at falde i snak med fremmede står og venter utålmodigt på, at du byder velkommen, så de kan gå i gang med at snakke med fremmede.
- 2) Undgår du at skulle vente på at se, om der måske liiiiiige kommer lidt flere, inden du går i gang – hvilket er dødrrriterende for alle dem, der er kommet til tiden og bare gerne vil i gang, og får dig til at virke usikker som vært, fordi du lader dem, der kommer for sent eller slet ikke kommer få mere opmærksomhed end dem, der faktisk er der og er klar til at gå i gang til tiden. Med ”rullende ankomst” er de for længst så optagede af deres samtaler, at de for længst er i gang og slet ikke tænker over, hvad der nu skal ske. Og så kan du diskret sluse de forsinkede ind alligevel.
- 3) Er der allerede god stemning, når nye gæster kommer ind ad døren – og det er nemt for at sige, ”jamen alle de andre er allerede i gang”. Så bliver det meget tydeligt for de lidt usikre gæster, der havde foretrukket at være tilskuere, at de ligeså godt også bare kan gå i gang.
- 4) Slipper du for mange af snakkene med nogle af de gæster, der helst bare ville have lov at være tilskuere. Det kan godt være, de slår sig i tøjret indtil det officielle starttidspunkt, men så skal de nok tage del. Og når de først er i gang, er det de færreste, der har lyst til at være tilskuere resten af aftenen.
- 5) Frigiver du plads og tid til at tage ordentligt imod alle de nyankomne. Det er vigtigt, at du kan byde nye gæster velkommen, så hvis du snakker for længe med hver enkelt er du ikke fri til at sige hej til de næste – derfor er det rart, hvis du hurtigt kan sluse de nyankomne i gang med en øvelse med det samme.

Til rullende ankomst bruger vi typisk en variation over øvelsen Samtalebrikker:

Samtalebrikker

Efterhånden, som folk ankommer, tager du som vært imod dem og sætter dem sammen to og to med folk, som de ikke kender i forvejen. Lad dem hilse på hinanden og byd dem så en samtalebrik hver, som de kan starte deres samtale ud fra. Samtalebrikkerne er små sedler med et enkelt spørgsmål eller stikord, der på en eller anden måde relaterer sig til din Samtalesalons tema. Hvis temaet er systemer, kan brikkerne for eksempel spørge: “Hvilke systemer har du i forhold til...” henholdsvis Madlavning?/Rengøring?/Morgener?/Vinter?/Kalender?/Internet?/ Motion?” og hvis temaet er traditioner, kan samtalebrikkerne spørge “Hvilke traditioner har du i forhold til...” henholdsvis forårshelligdage?/Fredage?/Slik?/1. Januar?/ Valentines Day?/ Kastanjer?/Løvspring?” Gæsterne trækker hver en tilfældig seddel og starter så en

spontansamtale ud fra sedlerne. Gæsterne vælger selv, om de kun vil snakke om det ene ord eller kombinere ordene, så der opstår nye temaer, modstillinger eller spørgsmål. Hvad sker der for eksempel, når man snakker om systemer og skab forhold sig til kombinationen af Vinter og Morgener eller Internet og Motion?

Lad folk sidde og snakke sammen ud fra brikkerne i 10-15 minutter og vend så tilbage blandt deltagerne igen, eller byd velkommen, når du vurderer, at tilpas mange af deltagerne er ankommet.

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 4

Officiel velkomst

En samtalesalon står og falder med, om gæsterne føler sig velkomne og trygge ved at skulle snakke med hinanden. Din rolle som vært er meget afgørende for, om Samtalesalonen forløber som den skal – for det er dig, dit værtskab og de samtaleøvelser, du har planlagt, der adskiller Samtalesalonen fra alle mulige andre former for møder og arrangementer. Derfor er ikke alene vigtigt, det er også helt på sin plads, at du byder gæsterne ordentligt velkommen. Helt formelt og lidt "gammeldags" i det, skal du sørge for, at alle ved, at det er dig, der "er den" og har ansvaret for at føre gæsterne gennem nogle gode timer. Du skal sørge for at få fortalt det praktiske – hvor toiletterne er, om der bliver pauser og hvad de grundlæggende spille regler for Samtalesaloner er – for eksempel, at alle deltager hele tiden. Lad være at fortælle, hvordan

programmet ser ud. Det skal gæsterne ikke bekymre sig om. De skal ikke være nervøse for, hvad der mon ligger i en øvelse, de først skal i gang med om en time. De skal ikke holde øje med tiden. De skal bare slappe af og være til stede i deres samtaler. Så skal du nok sørge for resten.

Du må også meget gerne fortælle lidt om, hvorfor du har valgt dette emne til din Samtalesalon. Hvorfor synes du, det er spændende? Hvorfor tror du, andre vil kunne få noget ud af at tale om det? Men lad være med at lægge en alt for klar linje for, hvad der er den rigtige måde at gå til emnet på eller hvad din klare holdning til det er. Det skal gæsterne selv have lov at udforske. Og det bliver sværere, jo mere de får en fornemmelse af, at der måske er noget, der er det rigtige og forkerte at mene i dette selskab.

Det kan også være en god idé at minde deltagerne om, at når du som vært giver disse spørgsmål, som de kan tale sammen ud fra, så er formålet at skabe en samtale, og ikke et interview. Mind dem om, at den bedste måde at stille et spørgsmål og starte en samtale ikke er ved at afkræve din samtalepartner et svar, men i stedet ved selv at dele sine egne tanker om spørgsmålet først. Jo mere du deler selv, jo lettere vil det være for din samtalepartner at føle sig tryk og kunne byde ind med sine tanker på sine egne præmisser. På den måde undgår I, at samtalen bliver et interview eller et forhør, men i stedet en levende udveksling, som I skaber sammen.

Og så ellers et stort og varmt velkommen til dem, der har fundet vej til din samtalesalon. Giv den gerne lidt schwung...

Opvarmningsøvelser

Når du har budt velkommen er det en god idé at lægge ud med en opvarmningsøvelse, der gør, at deltagerne hurtigt får hilst på nogle nye mennesker, og får afmystificeret det med at snakke sammen i en uvant ramme, som en samtalesalon jo er i starten.

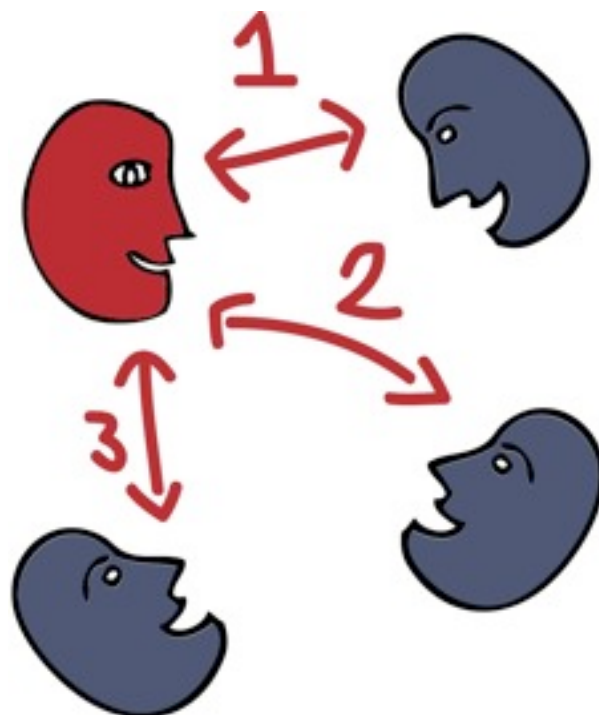
Samtale-kvadrille

En samtalekvadrille er inspireret af folkedans og lanciers. Her sætter du deltagerne sammen i grupper af fire. Forbered tre forskellige spørgsmål indenfor salonens tema og giv så deltagerne fem minutter til først at snakke om spørgsmål 1 med samtalepartneren på deres ene side, spørgsmål 2 med den til deres anden side og spørgsmål 3 med den sidste. For eksempel kunne tre hurtige kvadrille-spørgsmål om alder være “Hvad savner du ved at være yngre?”, “Hvad glæder du dig til ved at blive ældre”, “Hvad er det bedste ved den alder, du har lige nu?”

På denne måde møder deltagerne hurtigt tre nye ansigter, for berørt dagens tema på en let og tilgængelig måde, og bliver varmet op til nogle af de længere og dybere øvelser.

Sværhedsgrad: Let

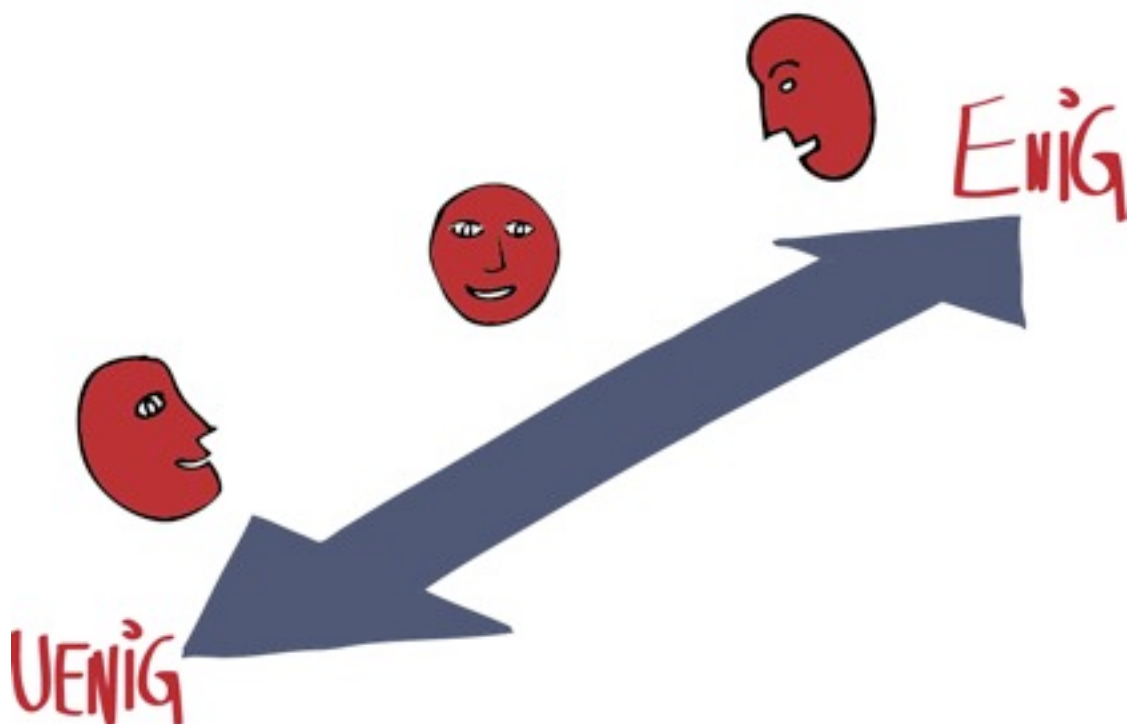
Minimum antal deltagere: 4

Holdningsbarometer

I et holdningsbarometer udstikker du to punkter i hver sin ende af lokalet. Det ene punkt står for “helt enig” og det andet punkt for “helt uenig”. Derefter siger du en påstand – for eksempel “Der findes ikke længere rigtige helte” – og derefter beder du deltagerne fordele sig på akse mellem de to punkter alt efter, hvor enige eller uenige de er i påstanden. På denne måde får I en meget synlig afspejling af deltagernes holdninger til denne påstand. Derefter begynder du at spørge de enkelte deltagere, hvorfor de har stillet sig, hvor de står. Det er en god idé at opfordre deltagerne til at bevæge sig på akse, hvis de hører argumenter eller forklaringer, der får dem til at genoverveje eller ændre deres holdning. Spørg mindst fem deltagere, hvorfor de står, hvor de står – og gerne flere, hvis energien og tiden rækker til det. Det er især sjovt at høre de deltagere, der bevæger sig på akse, hvad der fik dem til at ændre holdning.

Hvis der ikke sker så meget, kan du eventuelt selv fortælle, hvorfor du syntes, det var et spændende spørgsmål og hvad dine egne overvejelser var i forhold til, hvor du ville have stillet dig, hvis du ikke selv skulle styre det. Det sætter som regel gang i samtalen. Og har du en medvært, kan vedkommende også med fordel stille sig et sted og tage ordet for at sparke gang i samtalen.

Holdningsbarometeret er som regel både let og sjovt at styre – men der er også altid en risiko for, at der kommer mere diskussion om, hvordan du har stillet spørgsmålet, end det, du egentlig spurgte om. Det skal du tage helt roligt. Det er en del af det, og kan starte mange interessante samtaler i sig selv, fordi et af formålene med Holdningsbarometeret netop er at afdække, hvor forskelligt vi hver især forstår de samme ord og udsagn. Og sådan skal du bare svare, hvis nogen spørger til dén del.

Sværhedsgrad: Middel - svær

Minimum antal deltagere: 6

Blande-folk-teknikker

Det er alfa og omega, at du blander deltagerne til en samtalesalon, så ingen er overladt til sig selv og alle deltagere kommer til at tale med nogle nye. Det er ikke alle, der har helt let ved at blive kastet ud i at møde nye mennesker på denne måde, så det er din opgave som vært at sørge for, at det føles let og ufarligt at blive sat sammen med nye mennesker.

Navneskilte

En nem og neutral måde at blande folk på er ved at give dem navneskilte. Vi har ofte givet lavet fortrykte navneskilte med små symboler (for eksempel trekant, firkant, cirkel - rød, blå, grøn - hjerte, dråbe, stjerne), og derefter bedt deltagerne om at gruppere sig efter det givne symbol på deres skilt. På den måde får du hurtigt dannet tre ret tilfældige klynger af folk, og derfra kan du

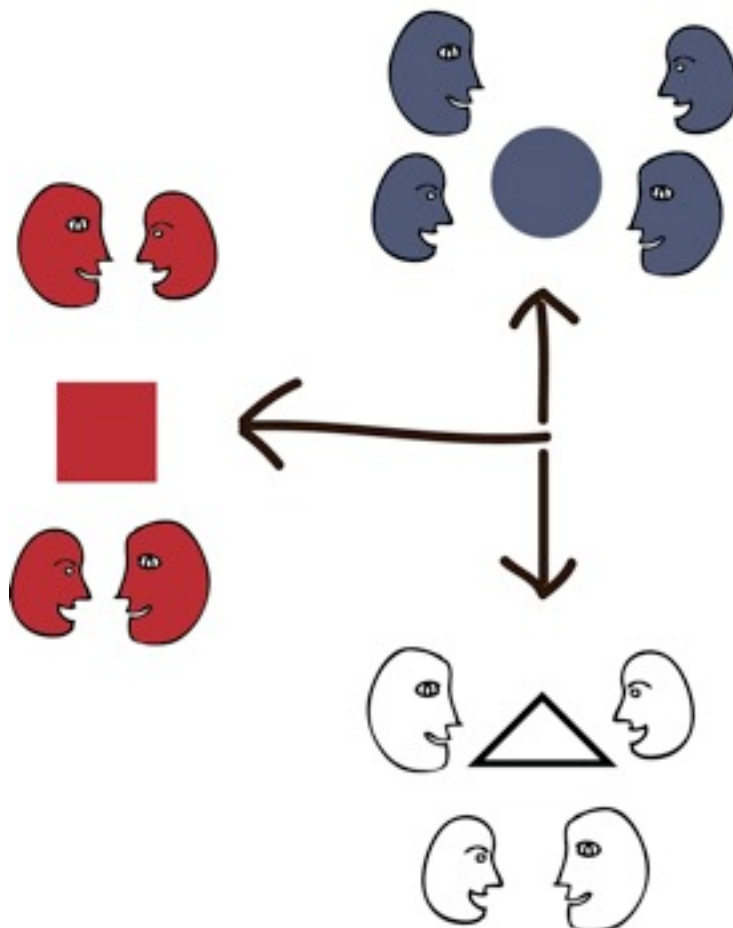
så bede dem om at finde sammen med een eller to andre fra denne klynge, som de ikke har snakket med før. Og med tre forskellige symboler på hvert skilt, så kan du blande folk tre gange ud fra de samme navneskilte. Du skal bare sørge for at blande skiltene grundigt fra starten af!

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 6

Fødselsdatoer

Hvis du ikke lige har navneskilte ved hånden, eller ikke lige har tid til at printe og klippe dem ud, så kan du også blande deltagerne efter deres fødselsdatoer. Du kan hurtigt inddеле folk i forholdsvist tilfældige grupper på denne måde. I stedet for symbolerne på navneskiltene kan du inddеле deltagerne efter hvilken måned de er født i (en gruppe for januar-april, en gruppe for maj-august og en gruppe for september-december), efter hvilken dag i måneden de er født (en gruppe for folk, der er født den 1.-10. i en måned, en gruppe for folk, der er født den 11.-20 i en måned, og en gruppe for folk, der er født den 21. - 31. i måned), eller efter hvilket årstal de er født i (altså en gruppe for folk, der er født i årstal, der slutter med 0-3 (for eksempel 1970-1973, 1980-83, 1990-1993), en gruppe for folk, der er født i årstal, der slutter med 4-6 og en gruppe, for folk, der er født i årstal, der slutter med 7-9).

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 6

Ekko-kammer

Du kan også vælge at blande folk ud fra ting, som de har til fælles, der understøtter salonens tema. Det kan for eksempel være et fysisk kendetegn (så som øjenfarve eller højde) eller ud fra bestemte holdninger. Dette er en øvelse, som vi kalder et ekko-kammer, fordi vi netop beder folk om at stille sig sammen med folk, der i netop dette henseende ligner dem selv. Du kan for eksempel dele folk op i tre grupper ud fra øjenfarve: Dem med blå øjne, dem med brune øjne og dem med grønne øjne eller briller. Eller du kan bede folk placere sig i lokalet alt efter deres holdning til et spørgsmål, for eksempel "hvad er vigtigst: Lighed eller frihed?" På denne måde

har du både mulighed for at sætte samtaler i gang blandt folk, der deler holdninger, og kan få en interessant samtale ud af at høre, hvorfor hinanden er endt med at mene sådan – eller du kan vælge at blande folk på tværs af holdninger og dermed starte samtalerne med den viden, at der er nogle ting, som de ikke ser på samme måde. Dette kræver dog, at du forbereder et godt og klart (og gerne provokerende) spørgsmål, som kan hjælpe med at dele vandene. Vi kan godt lide at gøre begge dele – at man først har fået lejlighed til at bekræfte hinanden i, at man har truffet det rigtige valg og høre, hvorfor man traf det – og så bagefter sammensætte deltagerne så de snakker med nogen, der har den anden opfattelse og bliver klogere på, hvordan de dog kunne nå frem til dét synspunkt.

Ekko-kammeret går rigtigt godt i spænd med holdningsbarometeret, så du kan starte med et holdningsbarometer for at lade folk komme til orde og mærke stemningen i rummet, og derefter bruge ekko-kammeret til at tvinge folk til at vælge den ene side frem for den anden, og på den måde opdele deltagerne, så de kommer til at tale med nogen, der ikke har samme holdninger, som dem selv.

Hvis der er mange deltagere, kan det være nødvendigt at bede den ene gruppe række en hånd i vejret eller på en anden måde give sig selv et tydeligt kendetegn, så de andre ved, hvem de skal tage fat i, når du beder dem at finde en samtalepartner.

Sværhedsgrad: Middel

Minimum antal deltagere: 4

Ingen af disse øvelser kan dog sikre, at der er et lige antal og præcis lige mange i hver af de klynger, der opstår. Men det er slet ikke et problem, hvis det ikke præcis går op. Deltagerne må gerne finde sammen på tværs af klyngerne og samles i en gruppe på tre i stedet for to og to. Det vigtigste er, at alle kommer rundt og møder nye mennesker og deltager aktivt i samtalerne – især når de når til hovedretten.

Samtalemenuen

Samtalemenuen giver tid og ro til fordybende samtaler – to og to eller i grupper. Vi foretrækker som oftest at sætte folk sammen to og to, så der ikke er nogen, der ender med at sidde i en gruppe uden at sige noget. Når man bare snakker sammen med én anden, så er man nærværende og fokuseret på en hel anden måde. Man ser og lytter til den anden og glemmer alt andet omkring sig.

Menuen er ikke tænkt som en check-liste, som man skal igennem, men som en à la carte menu med spørgsmål,

der har til formål at inspirere og stimulere samtale. På samme måde, som når man på en restaurant vælger de ting på menuen, som man har lyst til at spise, så kan deltagerne her selv plukke fra menuen og sammensætte deres samtale, som de har lyst. Det er lige meget om de kun tager det første spørgsmål og lader samtalen flyde derfra, eller om de når at vende flere spørgsmål. Menuen fungerer som en lille inspirationsbackup, hvis deltagerne når at udtømme et emne og samtalen stopper op.

Hvis vi holder Samtalesaloner udendørs, opfordrer vi typisk gæsterne til at gå en tur. Det er rart at gå, mens man snakker sammen. Det kan være en god ide at have lagt en rute, hvor et "førefår" styrer både vejen og tiden, så gæsterne kun skal koncentrere sig om samtalen – men hvis du slipper dem helt fri, kan det være fint at bede dem sætte en alarm, så de ikke behøver at skulle tjekke tiden konstant – men alligevel når tilbage til tiden.

Du kan se masser af eksempler på samtalemener her i manualen, men du kan selvfølgelig også altid selv vælge et emne og sammensætte din egen samtalemenu. Mere om det i afsnittet **Lav dine egne saloner**.

Vi sætter helst 30 minutter af til Samtalemenerne, for det er vigtigt, at der er god tid til at komme omkring. I praksis kan det godt være, at vi korter nogle minutter af, hvis tidsplanen er skredet eller vi kan se, at energien er ved at dø ud – men en samtalemenu-samtale må ikke blive kortere end 20 minutter. Det lyder af meget - men de flyver for det meste af sted. Og det føles som en ufattelig luksus af have så god tid til at vende de samme spørgsmål. Man kan komme i dybden på en måde, der ellers sjældent lader sig gøre. Og samtidig er det vigtigt for

resten af Samtalesalonens sammensætning, at der har været ro på i et stykke tid, mellem de mere hektiske øvelser.

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 4

Handlingsrettede øvelser

De afsluttende øvelser giver typisk deltagerne mulighed for at præge samtalen mere i den retning, de havde set frem til, da de ankom. Her er der mulighed for at vælge fokus, få spontansparring på helt konkrete udfordringer eller zoome ind på den del af et stort emne, der interesserer en mest. Vi lægger dem som regel til sidst i salonen, for at give deltagerne mulighed for at snakke frit videre om det, der interesserer dem mest, når værterne har sagt tak for i dag.

Samtalezoner

En måde at strukturere de længere samtaler på, er ved at inddele salonen i en række samtalezoner. Hver zone kan være et tydeligt markeret bord eller rum, så det er let at se, hvor grænserne går mellem zonerne.

I hver zone lægger du så et oplæg til samtale, der passer til temaet. Bed derefter deltagerne om at fordele sig ud på de forskellige zoner – både efter interesse, men også så der er nogenlunde lige mange i hver zone. Mind dem om, at de kommer til at få mulighed for at rotere til de andre zoner, så de på ingen måde er låst af deres valg. Men der ligger dog et valg og noget handlingsrettet i at være tvunget til at vælge og fokusere.

For eksempel holder vores veninde Anne Katrine hvert år en samtalesalon om kønsroller på kvindernes internationale kampdag 8. marts. Og hun inddeler sin lejlighed i fem samtalezoner, der hver især fokuserer på et aspekt af køn. For eksempel kan man i børneværelset tale om kønsforskelle på drenge og piger, i køkkenet kan man tale om fordelingen af 'huslige pligter' i de danske hjem, i arbejdsværelset kan man tale om køn og ledelse, og i soveværelset kan man tale om mandlig og kvindelig seksualitet.

Alt efter hvor mange zoner du har lavet kan du afsætte 10-20 minutter til hver runde, før du beder deltagerne om at rotere. Når tiden er inde, så klap eller trut i et horn og råb 'BYT' eller 'VIDERE'.

Efter et bestemt antal runder (du bestemmer selv, om der skal være ligeså mange, som der er samtalezoner, eller om folk skal være nødt til at prioritere), samler du alle deltagerne igen.

Sværhedsgrad: Middel

Minimum antal deltagere: 9

Prioriteringer

Prioriteringsøvelsen handler om at finde frem til det, som er vigtigst for os – både hver især og sammen. Start med at give hver deltager 5 samtalebrikker med emner, som de skal prioritere. Det er vigtigt, at du laver 4 forskellige sæt á 5 samtalebrikker, så deltagerne ikke prioriterer ud

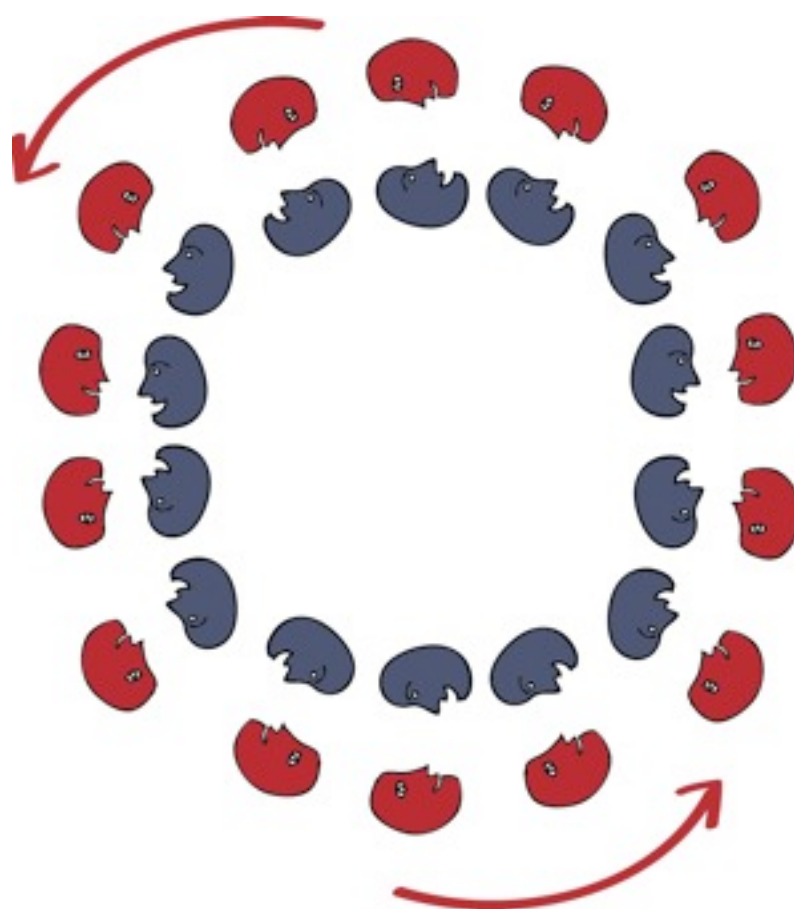
fra de samme ting. Et sæt kunne for eksempel være Mad, Rengøring, Familie, Tænkepauser og Musik. Giv deltagerne tre minutter til at sortere disse brikker i en prioriteret rækkefølge.

Når deltagerne har prioriteret deres liste, så bed dem om at sætte sig sammen to og to med nogen, der ikke har de samme brikker som dem selv. Og giv dem 15 minutter til at lave en fælles prioritering af deres 10 brikker: Hvorfor vil de prioritere som de gør? Hvor er de uenige eller i tvivl?

Dernæst beder du deltagerne sætte sig sammen i grupper på fire, hvor alle 20 samtalebrikker kommer i spil. Nu har de 20 minutter til i fællesskab at prioritere alle brikkerne i een stor liste.

Sværhedsgrad: Middel

Minimum antal deltagere: 4

Samtale-squaredance

I en samtale-squaredance beder du halvdelen af deltagerne om at stå i en cirkel med ansigterne udad. Bed derefter den anden halvdel af deltagerne om at stille sig i en cirkel udenom med ansigterne indad, således at hver deltager står overfor en anden deltager.

Bed derefter alle i indercirklen om at fortælle noget til den, der står overfor dem i ydercirklen - og dem i ydercirklen om at svare på det. Et eksempel fra vores salon om Handlekraft:

Deltagerne i indercirklen

fortæller om et projekt, som vedkommende har lyst til at rykke på, og deltagerne i ydercirklen giver sparring og kommer med forslag til vedkommendes næste skridt kunne være. Efter fem minutter beder du alle om at stoppe samtalerne, og deltagerne i ydercirklen rykke en plads til højre, så alle står overfor en ny samtalepartner. Bed derefter deltagerne gentage øvelsen, så indercirklen igen får lov til at få sparring på deres idé. I alt fortæller indercirklen om deres idé tre gange og får tre gange sparring. Derefter bytter man roller, så det er deltagerne i ydercirklen, der fortæller om et projekt – og dem i indercirklen der hjælper dem videre. På

den måde får alle deltagerne mindst tre forskellige indblik i, hvordan de kan komme videre og hvor forskelligt vi alle håndterer den samme situation.

Sværhedsgrad: Middel

Minimum antal deltagere: 12

Spontansparring

En del af vores samtalesaloner har haft temaer, der har kredset om konkrete udfordringer, som deltagerne står overfor i deres egen hverdag: Måder de kan bruge deres handlekraft, taktiske problemstillinger, som de står over for, udkast, som de går og ikke kan blive helt færdige med, moralske dilemmaer, som de ikke ved, hvordan de skal gribe an.

I sparringsrunden får deltagerne lejlighed til at få sparring og råd til, hvordan de kan komme videre med de udfordringer de sidder med. Inddel deltagerne i grupper på fire, og bed en af deltagerne i hver gruppe om at fortælle sin gruppe om en udfordring eller en problemstilling, som vedkommende gerne vil have sparring på. Derefter får de øvrige tre deltagere i gruppen mulighed for at spørge ind og komme med idéer og løsningsforslag fra deres personlige og faglige perspektiv. På den måde minder sparringsrunden lidt om radio-programmet "Mads og Monopolet."

Efter 15 eller 20 minutter kan du stoppe sparringsrunden, eller starte en ny runde, hvor en ny person i hver gruppe får lejlighed til at fortælle om, og få sparring på, sin udfordring.

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 4

Hurtige afslutningsøvelser

Pas på, at du ikke ender med at falde i workshop-fælden, hvor gæsterne skal præsentere, hvad de har snakket om i grupperne. Det er dræbende til workshops – og det er endnu mere dræbende til Samtalesaloner, hvor de intime samtaler gæsterne imellem er formålet i sig selv, og du risikerer at ødelægge hele den fine fortrolighed, der er opstået undervejs, ved at bede gæsterne afsløre, hvad der er blevet talt om.

Mange af salonteknikkerne har vist sig at fungere rigtig godt som en del af de innovationsprocesser og idéudviklingsworkshops, vi kører for ministerier, kommuner og erhvervsliv. Så du kan sagtens lade dig inspirere til også at bruge teknikker til at holde bedre møder, mixe konferencegæsterne i kaffepauserne og idéudvikling. Det er bare vigtigt, at gæsterne fra starten ved, hvad de går ind til. Og hvis de er kommet til samtalesalon, skal du virkelig passe på med at prøve at "høste" konkrete resultater og ideer fra deres samtaler. Vi synes, gæsterne skal have lov at koncentrere sig om samtalerne og nyde den intimitet, der opstår mellem to samtalepartnere, når der ikke er noget konkret mål med samtalen og ingen bagefter skal stå til regnskab for, hvad der blev sagt.

Derfor er vi selv i det store og hele gået over til at slutte af på en af de større øvelser, vi har beskrevet ovenfor, fordi de skaber så god stemning og styrker handlekraften deltagerne

imellem. Det er faktisk ikke nødvendigt med mere. Men hvis du har meget lyst til det, kan det være fint at slutte af på en lille dessert – og så anbefaler vi disse små-øvelser, som du godt kan slippe af sted med uden at bryde fortroligheden.

Holdningsbarometer

Ligesom holdningsbarometeret kan være en god opvarmningsøvelse, så kan de også være en god afslutningsøvelse. For det samler deltagerne og kan give dem mulighed for at genbesøge et spørgsmål eller en problemstilling, som de nu har haft lejlighed til at tænke og snakke nærmere og dybere om. Og det kan være meget interessant at se, om deltagerne har rykket sig på akserne eller forholder sig til spørgsmålet på en ny måde.

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 6

Popcorn

Den nemmeste måde at afslutte en salon på, er ved at samle deltagerne til sidst og invitere dem til at dele det, som de synes har været de mest interessante, eller tankevækkende perspektiver eller historier, som de har hørt i løbet af aftenen. Det er dog ikke alle temaer, der er lige velegnede til popcorn. Nogle temaer kan give anledning til ret intime samtaler og historier, som deltagerne ikke ønsker at fortælle i større forsamlinger. Men med saloner, der fokuserer på det mere konkrete og løsningsorienterede kan det fungere godt. Især hvis du som vært opfordrer folk til at fortælle om andres idéer, som de fandt særligt inspirerende. For på den måde, så kan popcornene blive en anledning til at give en lille kompliment med på vejen.

Sværhedsgrad: Let

Minimum antal deltagere: 4

Del et spørgsmål

Det er en ydmyg opgave at være salonvært. Man prøver at definere nogle spørgsmål, som man selv synes er spændende nok til at snakke om. Men man overser altid en masse oplagte spørgsmål og emner. En god måde at afslutte en salon på kan også være at invitere alle deltagerne til at skrive det spørgsmål, som de synes, der skulle have været med til en samtalsalon om aftenens tema. Indsaml derefter alle spørgsmålene og bland dem i en skål eller en hat, og giv deltagerne mulighed for at trække et spørgsmål fra hatten. Bland deltagerne og sæt dem sammen med nye samtalepartnere og giv dem 15 minutter til at snakke om de spørgsmål de havde trukket.

Denne øvelse kan eventuelt kombineres med afsluttende popcorn, hvor du som vært kan trække et spørgsmål og spørge, hvem der har skrevet spørgsmålet og hvorfor de har skrevet det. Og spørge, hvem der havde snakket om spørgsmålet, og hvad de nåede frem til i deres samtaler.

Sværhedsgrad: Middel

Minimum antal deltagere: 6

Hvordan lukker du samtalsalonen?

Vi gør altid en dyd ud af at holde tiden, så Samtalsalonen slutter præcis på det tidspunkt, vi har angivet i invitationen. Det er vigtigt af flere grunde:

- 1) Mange lader helt være med at komme til åbne møder og debatter, fordi de frygter, at det trækker i langdrag og tiden bliver overskredet uden at de føler, at de har mulighed for at gå.
- 2) Hvis du går over tid, begynder gæsternes opmærksomhed at rette sig mod parkeringsbilletter, babysittere, knurrende maver eller den truende morgendag – og de begynder lige så stille at sive eller sidde på nåle. Det er en ærgerlig afslutning på noget, der ellers var godt. Så hellere slutte til tiden og give dem, der har lyst til det, muligheden for at blive hængende. Det skal nok glide fint, for nu har alle jo fået gang i snakketøjet og ansigter på hinanden. Så husk at sige pænt tak igen fordi alle kom – og fortælle om der er nye arrangementer på vej.
- 3) To timer er faktisk rigtig lang tid at snakke intenst med andre. Så de fleste er ret trætte i hovederne, når Samtalsalonen slutter. De er også typisk lidt høje og glade og ærgerlige over, at det allerede er slut. Men hellere slutte på toppen...

Sig tusind tak for i dag og sørg for at fortælle, hvis du allerede har planlagt en ny salon. Og så klapper du dig selv på skulderen og siger tillykke til dig selv, fordi du fik det gjort.

Sammensæt dine egne saloner

Én ting er at holde en samtalesalon og bruge de samtalemener og følge en af de drejebøger, som vi har lavet. Men den virkelige sjove og kreative udfordring ligger i at lave dine egne saloner om de emner, der ligger dig på sinde.

Der er virkelig mange måder at gribe en samtalesalon an på, og vi påstår bestemt ikke, at vores er den eneste rigtige eller bedste måde at gøre det på. Du har lige netop friheden til udvikle samtalesalonerne til dit helt eget udtryk og formål. Men for at hjælpe dig i gang, så deler vi her vores erfaringer med planlægge og designe samtalesaloner. Vi har inddelt disse erfaringer i tre afsnit, der beskæftiger sig henholdsvis med Det Gode Emne, Det Gode Spørgsmål, og Den Gode Drejebog...

Det gode emne

Vi starter typisk vores arbejde med en ny samtalesalon med at vælge det emne eller tema, som skal være fikspunktet i salonen. Man kan selvfølgelig sagtens vælge at holde en samtalesalon uden tema, men vores erfaring er, at det er en styrke at vælge et tema, da det giver folk mulighed for at tænke over temaet inden de kommer, og snakke med andre om det også selvom de ender med ikke at kunne deltage.

Derfor er det gode emne et ord, der i sig selv overrasker og vækker nysgerrighed. Det skal nærmest stille spørgsmål i sig selv, bare fordi det, at du vælger at fremhæve lige netop dette ord som temaet, sætter tanker i gang.

Det gode emne kan måske bedst beskrives som en bouillon-terning, der rummer essensen af alle de tanker, spørgsmål og samtaler, som samtalesalonen lægger op til. Og derfor er det vigtigt, at ordet i sig selv ikke er alt for belastet af eksisterende forventninger og institutionelt sprogbrug. Mange ord er simpelthen blevet så slidte og fortærskede, at folk nærmest bliver trætte bare de hører det. Det er ofte ord, som ellers i udgangspunktet er vigtige og positivt ladede – som for eksempel “Demokrati” eller “Aktivt medborgerskab” eller “Borgerinddragelse” – men som folk bare har hørt så mange gange, at de har mistet den positive klang og i stedet bare er blevet den slags pligt-ord eller “hurra”-ord, som mange institutioner nærmest bruger som en automatisk besværgelse om deres arrangementer, uden videre overbevisning eller indlevelse. Samtidigt vækker disse ord også meget let associationer til borgerhøringer og paneldebatter, som folk også typisk har meget dårlige erfaringer med.

Alt dette gør det er meget vigtigt at vælge ord, der kan give friske vinkler og tanker på sådanne ellers trætte og vante emner. Måske kan et par eksempler hjælpe med at illustrere hvad vi mener:

- I stedet for holde en samtalesalon om “Aktivt medborgerskab”, holdt vi en salon om “Handlekraft”. For det er et ord, der nærmest fordrer spørgsmål: Hvad er handlekraft egentlig? Hvor og hvornår føler du dig mest handlekraftig? Og så videre...
- I stedet for holde en samtalesalon om “Håb”, holdt vi en salon om “Lyspunkter”. For det vækker spørgsmål som: Hvilke lyspunkter ser du omkring dig? Hvilke lyspunkter vil du gerne være med til at skabe? Og så videre...

- I stedet for holde en samtale om “Grønne byrum”, holdt vi en salon om “Grobund”, hvilket gav anledning til spørgsmål som: Hvilke frø har du sået? Hvad lader du gro? Hvad håber du på at høste? Og så videre...
- I stedet for holde en samtale om “Læring” eller “Uddannelse”, holdt vi en salon om “Mesterlære”, hvilket hurtigt kan lede til spørgsmål som: Hvilken læremester vil du gerne hylde? Hvornår er du selv en læremester? Hvad vil du gerne lære fra dig? Og så videre...
- I stedet for holde en samtale om “Motivation” eller “Frivillighed”, holdt vi en salon om “Gødning” – hvilket er så sært et ord, at det tvinger folk til at spørge: Hvorfor dog gødning? Hvordan kan man gøde mennesker? Hvad gøder din begejstring? Og så videre...

Dette er bare nogle af eksemplerne på nogle af de emner, som vi har valgt. Der er mange flere eksempler herunder, som måske kan tjene som inspiration.

EMNER FRA SAMTALESALONER

UDKAST MØNSTRE
 BESLUTNINGER
 TRADITIONER GRUNDLOVE HELTE
 TAKTIK
 VALG SPILD
 HANDLEKRAFT UDSEENDER
 SAMMENSKUD
 HVERDAGE
 UDKAST
 MUSIKKENS KRAFT
 GØDNING
 DRØMME
 LYSPUNKTER
 ALDER
 MESTERLÆRE
 SYSTEMER
 FOLKESTEMNINGER

Men hvis du starter helt fra bar bund, så er der nogle spørgsmål, som du med fordel kan stille dig selv:

Hvilke tanker og samtaler ønsker du at åbne for?

Prøv at beskrive de erkendelser og samtaler, som du håber, at din samtalesalon kan åbne op for.

Hvilken overordnet retning ønsker du at samtalerne skal tage?

Når du har defineret den overordnede retning for salonen, så prøv derefter at koge det ned til et enkelt ord, der opsummerer kernen eller omdrejningspunktet i salonen. Dette kan godt tage noget tid. Du finder meget sjældent det gode emne i første hug. Lad det simre i baghovedet og smag på de forskellige ord. Du skal tænke emnet igennem fra ende til anden, før du kan formidle det til andre. Eller sagt på en anden måde: Du skal lave suppen først, før du kan koge den ind til en bouillon-terning.

Hvilke tanker vil du gerne have, at deltagerne gør sig på forhånd?

Dit valg af emne er afgørende for, hvordan de potentielle deltagere forstår, hvad salonen drejer sig om, og hvordan de dermed tænker over den, før de ankommer. Du kan ikke styre, hvordan folk forstår et givent ord, men du kan sikre dig, at de tanker, som du har gjort dig, ikke er helt ude i skoven. Tag og afprøv forskellige ord på folk omkring dig, og hør hvilke associationer, som de gør sig.

Når først du har fundet et godt emne, og dermed har tænkt over, hvilke samtaler du ønsker at åbne for, så falder resten af salonen meget lettere på plads.

Det gode spørgsmål

Samtalsalons grundelement er spørgsmålet. I sin essens er en samtalsalon ikke andet end en række af spørgsmål indrammet af godt værtskab. Og som samtalsalon-designer er det din opgave at formulere og udvælge gode spørgsmål, der understøtter og driver de samtaler, som du gerne vil åbne for. Gode spørgsmål giver anledning til eftertanke. De kræver noget af os. De tvinger os til at tænke efter og formulere noget for første gang — i stedet for bare at gentage de grammofonplader, som vi allerede har indøvet om, hvor vi kommer fra, hvad vi arbejder med, hvor vi bor og hvem vi kender. Gode spørgsmål vækker tanker og minder. De skaber nye forbindelser og åbner for nye perspektiver. De skubber os ud af vores vante forestillinger og vanetænkning på den måde, som godt kan føles en lille smule usikkert og grænseoverskridende. Og på den måde, så gør de rigtigt gode spørgsmål også gerne lidt ondt. For eksempel ved at prikke til en dårlig samvittighed, som man ikke vidste man havde. Eller ved at tage ting for givet, som man måske ikke synes, at spørgeren kan tage for givet.

Vi har været meget inspirerede af den schweiziske forfatter Max Frisch's lille bog "Spørgeskemaer", som består af en lang række spørgsmål, der rummer en stærk spænding mellem sig. For eksempel spørger Frisch "Er du bange for døden, og hvor længe har du været det?" for derefter at følge op med spørgsmålet "Hvordan reagerer du på din angst for døden?"

Når man læser det, så bliver man provokeret, for hvordan kan han tillade sig at antage hvad man svarede på det første spørgsmål? Men det er netop i denne forudindtagede antagelse, at spørgsmålet bliver rigtigt interessant, og man bliver kaldet til at reflektere over det, og besvare det på en anden måde, end hvis det bare stod for sig selv.

Det kan måske virke grænseoverskridende at stille spørgsmål som disse, men husk på, at du som samtalealder-designer har større frihed til at stille de spørgsmål, som andre ellers ikke ville turde stille. For du kommer jo ikke til at deltage i alle samtalerne. De enkelte spørgsmål får en anden form neutralitet i samtalerne, når det ikke er en af samtalepartnerne, der stiller det, men derimod værten. Hvis en deltager ikke vil svare på det, eller trækker samtalen i en anden retning, så er det ikke et problem for dennes samtalepartner. De kan i fællesskab vælge at udforske det eller glide af på det som de har lyst. Men bare dét, at de bliver stillet spørgsmålet, og dermed bliver tvunget til at forholde sig til det, kan sætte mange tanker i gang.

Vi har også været meget inspirerede af den engelske kulturhistoriker Theodore Zeldin's koncept *conversation dinners*, hvor man for lejlighed til at smage på en lang række forskellige samtaleemner sammen med en helt fremmed person. Zeldin lavede en stor samtalemenu med 24 spørgsmål til at hjælpe deltagerne med at lære hinanden at kende. Disse spørgsmål er som regel store, svære og meget personlige, og dækker en bred vifte af forskellige aspekter af livet: ambitioner, venskab, ensomhed, nysgerrighed, frygt, kærlighed, medfølelse og skæbne. Det kan være spørgsmål som "hvem vil du gerne forsones med?" eller "hvor meget har du brug for andres respekt?" Allerbagerst i denne manual kan du finde Zeldin's samtalemenu som inspiration til at udvikle dine egne spørgsmål.

Der er en helt særlig tilfredsstillelse ved at finde frem til de gode spørgsmål. Man kan mærke det i maven, når man stiller det. Suget i maven må gerne gøre lidt ondt, for eksempel ved at afkræve valg, som man ikke bryder sig om at træffe, eller opfordre til overvejelser, som man helst så sig fri for.

Når du går i gang med at vælge spørgsmålene til din salon, så er der et par spørgsmål, som du med fordel kan stille dig selv til at hjælpe dig i gang:

Hvad er de vigtigste spørgsmål, der falder dig ind lige nu?

Overvej, hvilke spørgsmål, er bedst angriber det emne, som du har valgt. Hvad går helt ind i kernen af det, som du gerne vil have folk til at tale om?

Hvor passer spørgsmålet ind i en samtale?

Nu har vi skrevet en del om fordelene ved at provokere, men du kan ikke kun have provokerende spørgsmål til din salon. Du skal huske på, at enhver samtale nærmest har sin egen drejebog, hvor folk først føler sig ind på hinanden og derefter går lidt mere i dybden. Derfor er det vigtigt, at du også har lettere, mere funderende og ufarlige spørgsmål, som gør det let for deltagerne at lære hinanden at kende. Det er typisk spørgsmål, som alle kan forholde sig til, og som man kan "varme op" med inden i de større og sværere fordøjelige spørgsmål. Det er vigtigt at finde den rette balance, så du på den ene side ikke ender i vattet smalltalk, og på den anden side ikke ender i ubehagelige forhørsituationer.

Hvad ville du selv svare?

Lakmus-testen på det gode spørgsmål er, at du selv skal tænke dig om for at finde ud af, hvad du ville svare, hvis du fik stillet det samme spørgsmål. På den ene side skal spørgsmålet ikke være så stort og svært, at du går helt i stå og slet ikke kan formulere noget som helst, på den anden side skal det dog være tankevækkende nok til, at du ikke lige har en grammofon-plade, der passer til. Husk, at den bedste måde at stille et spørgsmål og starte en samtale ikke er ved at afkræve din samtalepartner et svar, men i stedet selv at dele dine egne tanker først. Jo mere du deler selv, jo lettere vil det være for din samtalepartner at kunne byde ind på sine egne præmisser. På den måde undgår I, at samtalen bliver et interview eller et forhør, men i stedet et levende ping-pong, som I skaber sammen.

Den gode drejebog

Når først du har en god bruttoliste af spørgsmål, som passer til dit emne, kan du meget lettere organisere dem i en drejebog med forskellige øvelser, der understøtter både dit emne og dine spørgsmål. Vi har allerede beskrevet de forskellige samtaleøvelser, men det er værd at knytte et par ord om, hvilke typer spørgsmål, der egner sig til de forskellige typer af øvelser:

Opvarmningsøvelserne – Disse øvelser fungerer som forretter eller appetitvækkere, der hjælper deltagerne til at føle sig trygge og godt tilpas til salonen. Spørgsmålene til disse øvelser skal være nemme at starte på, og gøre det let at føle sig ind på hinanden.

Hovedretterne – Spørgsmålene i disse øvelser må gerne have lidt mere bid og udfordre lidt mere. For med sådanne øvelser får deltagerne tid og ro til at komme ind på hinanden og udforske disse spørgsmål i dybden på den gode måde, der kan skabe nye erkendelser og perspektiver.

Afslutningsøvelserne – Disse øvelser er salonens dessert: Noget godt at gå hjem på, der samtidig sikrer, at deltagerne får mulighed for at snakke om noget, der virkelig ligger dem på sinde. Gerne med fokus på ting, gæsterne selv kan gå hjem og gøre her og nu.

Prøv at kigge drejebøgerne bagerst i manualen igennem og bemærk, hvordan vi bruger spørgsmålene forskelligt i de forskellige øvelser. Og prøv at kig på de tilhørende samtalemenuerne og se, hvordan vi også her prøver at blande forskellige typer af spørgsmål, så der både er forretter, hovedretter og desserter, som deltagerne kan plukke fra.

Når du begynder at strukturere drejebogen til din salon og udvælger forskellige samtaleøvelser (eller udvikler dine egne!), så er der et par spørgsmål, som du med fordel kan stille dig selv til at hjælpe dig i gang:

Hvilke øvelser passer til salonens emne?

Nogle gange kan der være en hel underliggende pointe i den måde, som en øvelserne i samtalsalon afspejler og understøtter emnet. For eksempel som i vores samtalsalon om Sømmensrud, hvor samtalerne finder sted i stadig større grupper for til sidst at ende i en opsamlende samtale, som alle deltagerne indgår i. Eller som i vores samtalsalon om mønstre, hvor vi gennem en serie af **holdningsbarometre** prøvede at synliggøre nogle af alle de

forskellige mønstre, som deltagerne indgår i hver dag. Tilsvarende kan der være samtaleøvelser, der understøtter dit emne på samme vis. Nogle emner rummer spørgsmål, der egner sig godt til **prioriteringsøvelser**, andre har konkrete situationer, som bedst kan udforskes og løses i en **samtalsquaredance**. Det kan godt kræve lidt øvelse at finde ud af, hvilke øvelser, der passer bedst til et givent emne, men efterhånden som du får mere erfaring, så vil der være rig mulighed for at udvikle og improvisere øvelser, så de passer til lige præcis dit emne.

Hvordan bliver der både plads til hurtig inspiration og fordybende samtaler?

Noget af det vigtigste i en vellykket samtalsalon er, at du varierer samtalerne længde, tempo og dybde. Ligesom det er godt at starte hurtigt og let, så er det tilsvarende vigtigt at give tid til fordybelse og længere samtaler undervejs. Man bliver mentalt totalt udmattet hvis man kun har 5-minutters samtaler en hel aften. Og tilsvarende kan der være fare for, at det bliver lidt for tungt og langsomt, hvis man kun får lejlighed til at snakke med en eller to samtalepartnere i løbet af en hel aften. Især, hvis man er så uheldig at få en samtalepartner, hvor det er svært at få samtalen til at glide. Det hænder jo fra gang til gang, og så er det jo altid en fortrøstning at vide, at værten snart blander deltagerne igen til nye samtaler.

Hvilken stemning vil du gerne have, at folk forlader salonen med?

Endelig er det vigtigt at overveje, hvad din samtalsalon bygger op til: Hvad ligger for enden af den overordnede retning, som du gerne vil have, at samtalerne skal tage? Hvad vil du gerne have, at deltagerne går hjem med til sidst? Håb? Handlekraft? Begejstring? Borgerlyst? Kig din drejebog igennem og vurder i hvor høj grad, at de spørgsmål og de øvelser du har valgt understøtter denne stemning. Prøv at løbe salonens forløb igennem i hovedet og tænk over, hvordan du ville have det efter sådan en salon: Hvor kunne du forestille dig, at du ville ende henne? Det vil naturligvis være meget svært at gætte, eftersom det i så høj grad vil afhænge af, hvem du kommer til at snakke med og hvordan disse samtaler hver især vil forløbe. Men grundlæggende skulle du gerne have en mavefornemmelse, der kan guide dig på rette vej. Husk, at samtalsaloner handler jo netop om at give folk mod på mere: Flere, bedre samtaler. Mere mod på at snakke med folk de ikke kender i forvejen. Der er jo ikke nogen, der bryder sig om at komme til en salon, hvor samtaleemnerne er så mørke og deprimerende, at de går derfra i dårligere humør end da de kom.

Det kan være, at du nu sidder og ønsker, at disse råd var meget mere konkrete og præcise. Desværre! Det at lave samtalsaloner er langt fra nogen præcis videnskab. Det handler langt mere om indføling, empati og nærvær. Kunsten er at kunne forestille dig, hvordan deltagerne vil opleve og reagere på de spørgsmål du vælger. Og at have fantasien til at forestille dig, hvordan samtaler ud fra disse spørgsmål vil kunne udfolde sig. Det er i høj grad noget, som du bedst lærer efterhånden som du gør det. Jo flere samtalsaloner du holder, jo bedre føling får du med, hvordan forskellige øvelser og spørgsmål fungerer – og hvad der fungerer bedst for dig som salonvært.

Men nu skal vi bestemt heller ikke få det til at lyde svært og uoverstigeligt at holde en samtalesalon. Det er jo meget nemt at komme i gang. Det korte af det lange er bare, at der er masser af nuancer og detaljer, som man kan øve sig på, eksperimentere med og forfine undervejs. Og det er jo i virkeligheden kernen i samtalesalonerne: At lege med nye måder, hvorpå folk kan mødes og tale sammen.

Rigtig god fornøjelse til dig og dine gæster – og lad os endelig høre, hvordan det går på samtalosaloner.dk

15 samtalesaloner

Her følger en række drejebøger til en række forskellige samtalesaloner. Salonerne er organiseret efter øvelsernes sværhedsgrad samt efter, hvor mange deltagere, der som minimum kræves for at få mest muligt ud af øvelserne.

Drejebøgerne er struktureret, så det er let at se, hvor lang tid de enkelte øvelser – og salonen som helhed – tager. Stort set alle salonerne tager omkring 2 timer fra ende til anden, men du kan altid vælge at justere tiden op eller ned på de enkelte øvelser, alt afhængigt af, hvor megen tid du har til rådighed.

Bemærk, at de enkelte samtaleøvelser er kun overfladisk beskrevet i drejebøgerne, men du kan læse baggrunden og detaljerne om øvelserne i afsnittet “Indhold: Emner, spørgsmål og samtaleøvelser” herover.

Efter hver drejebog følger spørgsmålene og stikordene fra de samtalemener og samtalebrikker, der hører med til den pågældende salon.

På <http://samtalosaloner.dk/samtalemener/> kan du finde PDF'er med alle samtalemener og samtalebrikker fra de samtalesaloner vi har holdt – lige til at downloade, printe ud og bruge, hvis du vil holde salonen selv.

Samtalesalon om HELTE

Sværhedsgrad: Let

Anbefalet minimum antal deltagere: 6

00.00 Løbende ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra spørgsmålet: "Hvornår har du sidst savnet en helt?"

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Helte, der er aftenens tema.

00.20 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er det følgende udsagn: "Der findes ikke rigtige helte længere." Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.35 Samtalemenu 1 (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er "Hvad er en helt?") i ca. 30 minutter.

01.05 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er det følgende udsagn: "Der er ikke plads til rigtige helte længere." Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

01.20 Samtalemenu 2 (ca. 30 minutter)

Derefter blander værten deltagerne endnu en gang og uddeler samtalemenu 2 (hvor første spørgsmål er "Hvornår er du en helt?"), hvorefter deltagerne snakker sammen i par i ca. 30 minutter.

01.50 Plenum (ca. 10 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen og beder folk dele de mest tankevækkende og inspirerende ting, som de har hørt om helte denne aften.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemener om HELTE

Samtalemener 1

Hvad er en helt?

Hvem var dine helte, da du var lille?

Hvad gjorde dine helte så særlige?

Hvordan har dit forhold til din barndoms helte udviklet sig?

Har du helte i dag?

– Hvorfor? Hvem er de? Hvad kan de?

Har vi brug for helte i dag? Hvilke helte er der plads til?

Samtalemener 2

Hvornår er du en helt?

Hvad føler du, når du er en helt?

Hvilke helte-egenskaber har du?

Hvordan har du udviklet dem?

Hvilke helte-egenskaber vil du gerne udvikle?

Hvordan vil du gerne bruge dem?

Hvad skal der til for at du kan bruge din heltekraft?

Samtalesalon om MESTERLÆRE

Sværhedsgrad: Let

Anbefalet minimum antal deltagere: 6

00.00 Løbende ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler to og to ud fra spørgsmålet: "Hvilken læremester vil du gerne hylde?"

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Mesterlære, der er aftenens tema.

00.20 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er det følgende udsagn: "Det er svært at finde en god læremester." Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.35 Samtalemenu 1 (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er "Hvilken læremester vil du gerne hylde?") i ca. 30 minutter.

01.05 Popcorn (ca. 10 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen og beder folk byde ind med deres svar på følgende spørgsmål: "Hvad kunne du tænke dig at lære?"

01.15 Samtalemenu 2 (ca. 30 minutter)

Derefter blander værten deltagerne endnu en gang og uddeler samtalemenu 2 (hvor første spørgsmål er "Hvad tror folk, at de kan lære af dig?"), hvorefter deltagerne snakker sammen i par i ca. 30 minutter.

01.45 Popcorn (ca. 10 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen og beder folk byde ind med deres svar på følgende spørgsmål: "Hvad kunne du godt tænke dig at lære fra dig?"

01.55 Afslutning og frie samtaler

Afslutningsvist har deltagerne mulighed for at finde sammen, og se, om de kan matche deres ønsker om at lære med de andres ønsker om at lære fra sig.

Samtalemener om MESTERLÆRE

Samtalemenu 1

Hvilken læremester vil du gerne hylde?

Hvad gjorde vedkommende til en god læremester?

– Hvordan mødte du denne læremester?

Hvem har du sidst lært noget af?

Hvornår er du åben over for at lære nyt?

– Kan det lade sig gøre i din hverdag?

Hvornår har du sidst følt dig som en nybegynder?

– Hvordan føltes det?

Hvorfor har du så svært ved at indrømme hvad du ikke ved noget om?

Hvad ville du ønske, at nogen havde lært dig?

Samtalemenu 2

Hvad tror folk, at de kan lære af dig?

– og hvad har du selv lyst til at lære fra dig?

Hvornår er du selv en læremester?

Hvad skal der til, for at du lærer fra dig?

Hvem kan du være en god læremester for?

Hvorfor lærer du ikke mere fra dig?

Hvem har sidst lært noget af dig?

– Hvordan føltes det?

– Og hvordan kom det i stand?

Hvorfor har du så svært ved at lære fra dig?

Samtalesalon om ALDER

Sværhedsgrad: Let

Anbefalet minimum antal deltagere: 8

00.00 Ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra spørgsmålet: "Hvordan det er at være på din alder?"

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Alder, der er aftenens tema.

00.25 Samtalekvadriller (ca. 15 minutter)

Deltagerne inddeles i grupper på fire, der på skift taler sammen to og to i korte fem-minutters samtaler:

1 x 5 minutter: Hvad satte du pris på ved at være yngre?

1 x 5 minutter: Hvad glæder du dig til ved at blive ældre?

1 x 5 minutter: Hvad er det bedste ved den alder du har lige nu?

00.40 Samtalerunde 1 m. Samtalemenu (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er "Hvornår blev du voksen?") i ca. 30 minutter.

01.10 Del et spørgsmål (ca. 5 minutter)

Værten beder deltagerne om at skrive et spørgsmål, som de synes, der skulle være med til en samtalsalon om alder (på bagsiden af deres samtalemenu). Derefter indsamler værten alle menuerne.

01.15 Samtalerunde 2 (ca. 20 minutter)

Deltagerne blandes igen, så alle får en ny samtalepartner. Hver deltager trækker et spørgsmål fra bunken og samtaler i ca. 20 minutter om de to spørgsmål, som de har trukket.

01.35 Popcorn (ca. 15 minutter)

Værten indsamler de nedskrevne spørgsmål, trækker et tilfældigt fra bunken, læser det højt og spørger hvem, der har skrevet det, og hvorfor? Derefter spørger værten hvem der snakkede om det pågældende spørgsmål, og hvad de nåede frem til ud fra dette spørgsmål.

01.50 Afslutning og frie samtaler

Samtalemenu om ALDER

Hvornår blev du voksen?

Hvem er du om 10 år?

Hvor var du på vej hen for 10 år siden?

På hvilke punkter bliver du ved med at udvikle dig?

... og hvorfor gik du i stå på resten?

Er du på alder med dine jævnaldrende?

Hvad er det bedste og stærkeste ved din generation?

Hvad er det værste ved de andre generationer?

Hvad vil du gerne give videre?

Samtalesalon om GØDNING

Sværhedsgrad: Let

Anbefalet minimum antal deltagere: 8

00.00 Løbende ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra spørgsmålet: "Hvad giver dig energi i hverdagen?"

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Gødning, der er aftenens tema.

00.20 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er det følgende udsagn: "Heldet følger de begejstrede." Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.35 Samtalemenu 1 (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er "Hvorfor smitter begejstring?") i ca. 30 minutter.

01.05 Komplimenter (ca. 10 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen og beder dem give en kompliment til den person, de har lige har talt med.

01.15 Samtalemenu 2 (ca. 30 minutter)

Derefter blander værten deltagerne endnu en gang og uddeler samtalemenu 2 (hvor første spørgsmål er "Hvordan bliver din begejstring til handling?"), hvorefter deltagerne snakker sammen i par i ca. 30 minutter.

01.45 Popcorn (ca. 15 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen og beder folk byde ind med råd, idéer og erfaringer til, hvad der giver dem energi og overskud i hverdagen.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemener om GØDNING

Samtalemenu 1

- Hvorfor smitter begejstring?
- Hvornår lader du sig især smitte? Og hvor?
- Hvordan mærker du andres begejstring?
- Hvordan deler du din begejstring med andre?
- Kan man blive FOR begejstret?
- Hvorfor censurerer din egen begejstring?
- Hvad er den vigtigste gødning for din begejstring?
- Hvordan gøder du andres begejstring?

Samtalemenu 2

- Hvordan bliver din begejstring til handling?
- Hvad gør du for at få ekstra overskud i hverdagen?
- Hvem giver dig lyst til at handle?
 - Hvad gør de?
- Hvor går du i stå, når du prøver at rykke på noget?
- Hvilke projekter er det lykkedes for dig at føre ud i livet?
 - Hvad gjorde, at du fik rykket på dem?
- Hvordan hjælper du andre med at føre deres projekter ud i livet?

Samtalesalon om FOLKESTEMNINGER

Sværhedsgrad: Let

Anbefalet minimum antal deltagere: 8

00.00 Løbende ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra spørgsmålet: "Hvornår har du sidst ladet dig gribe af en folkestemning?"

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Værten byder deltagerne velkommen og forklarer, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Folkestemninger, der er aftenens tema.

00.20 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er i udsagnet: "Jeg lader mig gribe af folkestemninger." Værten spørger derefter ind til deltagernes placering.

00.35 Ekko-kammer (ca. 5 minutter)

Deltagerne skal vælge: "Hvem har du mest tiltro til: Folket eller eksperterne?" Værten spørger et par enkelte deltagere om, hvorfor de har valgt at stille sig hvor de står.

00.40 Samtalemenu 1 (ca. 30 minutter)

Derefter blandes deltagerne på tværs af ekko-kammeret og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er "Hvad er en folkestemning?") i ca. 30 minutter.

01.10 Ekko-kammer (ca. 5 minutter)

Deltagerne skal vælge at placere sig ud fra spørgsmålet: "Hvad påvirker mest dine holdninger: Fornuft eller følelse?" Værten spørger et par enkelte deltagere om, hvorfor de står hvor de står.

01.15 Samtalemenu 2 (ca. 30 minutter)

Derefter blandes deltagerne på tværs af ekko-kammeret og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 2 (hvor første spørgsmål er "Har du oplevet noget i dag, der har påvirket dine holdninger?"), i ca. 30 minutter.

01.45 Popcorn (ca. 15 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen og beder folk dele de mest tankevækkende og inspirerende ting, som de har hørt om folkestemninger denne aften.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemener om FOLKESTEMNINGER

Samtalemener 1

Hvad er en folkestemning?

Hvad er forskellen på folkestemninger og folkeafstemninger?

Kan man stemme til en folkeafstemning uden at lade sig påvirke af folkestemningen?

Hvilke folkestemninger lader du dig gribe af?

Hvornår blev du første gang grebet af en folkestemning?

– Hvordan følte det?

Hvornår er du sidst blevet grebet af folkestemningen?

– Hvad greb dig?

Hvor går grænsen mellem politiske folkestemninger (fx meningsmålinger) og folkets stemninger (fx til royale begivenheder)?

Samtalemener 2

Har du oplevet noget i dag, der har påvirket dine holdninger?

– Beskriv som præcist som muligt, hvad det var.

Hvad gjorde udslaget?

Har du oplevet noget i dag, der svarede præcist til dine forventninger?

Hvornår er du sidst blevet rigtigt overrasket?

Hvornår har du sidst ændret mening om noget, fordi det lykkedes en anden at overbevise dig om det modsatte?

– Hvad gjorde vedkommende?

Hvem kan få dig til at ændre holdning?

– Hvad gør vedkommende?

Samtalesalon om HANDLEKRAFT

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 12

00.00 Ankomst

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra spørgsmålet: "Hvornår følte du dig sidst rigtigt handlekraftig?"

00.15 Velkomst

Værten byder velkommen og forklarer, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Handlekraft der er aftenens tema.

00.25 Holdningsbarometer

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er det følgende udsagn: "Den enkelte kan gøre en afgørende forskel i forhold til samfundet." Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.40 Samtalemenu

Værten blander deltagerne (enten ud fra navneskilte eller fødselsdato) og uddeler samtalemenuen (hvor første spørgsmål er "Hvad undrede du dig mest over ved samfundet, da du var barn?"), hvorefter deltagerne snakker sammen i par i ca. 30 minutter.

01.10 Del en udfordring

Værten beder deltagerne om at skrive deres konkrete svar på spørgsmålet "Hvad vil du gerne være med til at gøre lidt bedre?" på et stykke papir (eller bagsiden af deres samtalemenu).

01.15 Samtale-squaredance

Deltagerne stiller sig op i to cirkler indeni hinanden, med halvdelen af deltagerne om at stå i den indre cirkel med ansigterne udad, og den anden halvdel af deltagerne i den ydre cirkel med ansigterne indad, således at hver deltager står overfor en anden deltager. Deltagerne får nu seks korte samtaler med seks forskellige personer fra den anden cirkel. Efter hver samtale, roterer deltagerne i ydercirklen en plads til højre, så de får så mange forskellige perspektiver som muligt.

3 x 5 minutter: Deltagerne i indercirklen fortæller om en konkret udfordring og får konkret input af deltagerne i ydercirklen.

3 x 5 minutter: Deltagerne i ydercirklen fortæller om en konkret udfordring og får konkret input af deltagerne i indercirklen.

01.45 Popcorn

Værten indsamler de nedskrevne udfordringer, trækker et par tilfældige udfordringer fra bunken, læser dem højt og spørger hvem, der har skrevet den, og hvorfor?

01.55 Afslutning og frie samtaler

Afslutningsvist har deltagerne mulighed for at finde sammen og se, om der er overlap mellem de udfordringer, som de hver især har nedskrevet.

Samtalemener om HANDLEKRAFT

Samtalemenu 1

Hvad undrede du dig mest over ved samfundet, da du var barn?

Gjorde du noget ved det?

– Og hvad skete der så?

Hvad undrede du dig mest over ved samfundet, da du var teenager?

Gjorde du noget ved det?

– Og hvad skete der så?

Hvornår mistede du troen på, at det nytter?

Hvornår har du sidst tænkt, “nogen burde gøre noget”?

Hvad skal der til, for at du selv gør noget?

Hvornår har du sidst følt, at du gjorde en forskel?

Hvad vil du gerne være med til at gøre lidt bedre?

Samtalesalon om UDKAST

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 9

00.00 Løbende ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne i grupper på tre efterhånden som de ankommer. I hver gruppe er der en, der besvarer spørgsmålet "hvordan bruger du udkast (indenfor dit fag/felt)?" Efter 5 minutter roterer den, der netop har fortalt om sin brug af udkast, videre til en ny tre-mandsgruppe, således at alle deltagerne i alle grupperne efter 3 omgange har haft mulighed for at fortælle om sin brug af udkast.

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Værten byder velkommen og forklarer, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Udkast, der er aftenens tema.

00.20 Samtalemenu 1 (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er "Hvornår er noget et udkast værd?") i ca. 30 minutter.

00.50 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvad de synes er vigtigst: "Modet til at starte noget eller magten til at afslutte det." Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

01.15 Ekko-kammer (5 min.)

Deltagerne skal vælge at placere sig ud fra spørgsmålet: "Hvad har du mest af: Mod eller magt?" Værten spørger et par enkelte deltagere om, hvorfor de har valgt at stille sig hvor de står.

01.20 Samtalemenu 2 (ca. 30 minutter)

Derefter blandes deltagerne på tværs af ekko-kammeret og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 2 (hvor første spørgsmål er "Hvornår holder et udkast op med at være et udkast?"), i ca. 30 minutter.

01.50 Popcorn (ca. 10 minutter)

Værten samler deltagerne efter menuen inviterer til deltagerne til at byde ind til en festlig finale med spontane og uforberedte udkast-skål-taler ud fra spørgsmålet "Hvad vil du skåle for?"

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemener om UDKAST

Samtalemener 1

Hvornår er noget et udkast værd?

Hvor originale er dine udkast?

Hvem deler du dine udkast med?

– Hvilke udkast deler du aldrig?

Hvilke af dine udkast er aldrig blevet til mere?

– Gemmer du på dine udkast? Hvor?

Hvordan vælger du hvilke udkast, du går videre med?

Hvor tæt på deadline starter du forfra?

Hvad mangler du at lave et udkast på?

Samtalemener 2

Hvornår holder et udkast op med at være et udkast?

Hvem bestemmer, hvornår dine udkast er færdige?

– Hvornår føles de færdige?

Hvordan har du det med andres udkast?

Hvorfor ser vi ikke længere Grundloven som et udkast?

Hvornår er et udkast ikke længere til forhandling?

– Hvad skal der til for, at vi tager det op til revision?

Hvad savner du nye udkast på?

Samtalesalon om TRADITIONER

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 9

00.00 Løbende ankomst med samtalebrikker (ca. 30 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra de grønne og røde samtalebrikker. Den ene samtalepartner tager en grøn brik, den anden tager en rød brik. Alle brikker har spørgsmålet "Hvilke traditioner har du i forhold til ..." – efterfulgt af et givent emne. Samtalepartnere kan således snakke om det ene eller det andet emne, og hvis muligt, prøve at kombinere de to emner (for eksempel hvis de trækker "Sne" og "Nytår", så kan de snakke om hvilke nytårstraditioner de har i forhold til sne).

Efter ca. 10-15 minutter blander værten deltagerne, så de får nye samtalepartnere, samt mulighed for at trække nye samtalebrikker.

00.30 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Traditioner, der er aftenens tema.

00.35 Samtalekvadrille (ca. 20 minutter)

Deltagerne blandes i grupper á fire, der på skift snakker to og to med hver af de tre andre deltagere i gruppen ud fra følgende spørgsmål:

1 x 7 minutter: "Hvad er din yndlingstradition?"

1 x 6 minutter: "Hvilken tradition er din yndlingsaversion?"

1 x 7 minutter: "Hvor mange gange skal noget gentages, for at det bliver en tradition?"

00.55 En kort samtale (ca. 15 minutter)

Værten beder deltagerne fortsætte deres samtale med deres sidste samtalepartner fra kvadrillen ud fra følgende spørgsmål: "Hvad gør en tradition til en god tradition? Og hvornår bliver det tradition for traditionens skyld?"

01.10 Kæpheste (ca. 40 minutter)

Deltagerne inddeles i grupper på tre. Alle skriver deres svar på spørgsmålet "Hvad er din kæphest?" på sedler eller post-its. En kæphest kan defineres som en mærkesag, hobby eller emne, som man elsker at beskæftige sig med, og som man ofte kommer til at tale om, og gerne tillægger (uforholdsmæssig) stor betydning.

Derefter følger tre samtalerunder:

Første runde: Grupperne trækker en af de tre kæpheste fra deres gruppe, og den person, der har skrevet sedlen, får 2 minutter til at præsentere sin kæphest. Derefter får de to andre i gruppen

3 minutter til at diskutere kæphesten, hvor kæphestens ejer ikke må kommentere. Derefter er der 5 minutters fælles diskussion. Efterfølgende samler værten alle kæpheste-sedlerne ind.

Anden runde: Grupperne trækker en tilfældig kæphest fra bunken, og får 10 minutter til at diskutere kæphesten i deres respektive grupper.

Tredje runde: Grupperne trækker en ny tilfældig kæphest fra bunken, og får 10 minutter til at diskutere kæphesten i deres respektive grupper.

01.50 Popcorn

Til sidst indsamler værten alle kæpheste-sedlerne ind og trækker en tilfældig fra bunken, læser det højt og spørger forsamlingen hvem, der har skrevet den pågældende kæphest, og hvorfor? Derefter spørger værten hvem der snakkede om denne pågældende kæphest, og hvad de nåede frem til ud fra dette spørgsmål.

02.00 Afrunding og frie samtaler

Samtalebrikker om TRADITIONER

Hvilke traditioner har du i forhold til ...

GRØNNE BRIKKER

Bryllup

Dåb

Begravelse

Fredage

Løvspring

Grundlovsdag

Jul

Påske

Mortens Aften

Forårshelligdage

1. Maj

Eid

Fastelavn

Amerikanske mærkedage

Nytår

1. januar

Første feriedag

RØDE BRIKKER

Bagning

Alkohol

Mad

Dans

Taler

Rengøring

Renselse

Stearinlys

Gaver

Kys

Søvn

Kalender

Tøj

Venner

TV

Hygge

Musik

Polterabend
Fødselsdag
Årsdage
Generalforsamling
Successer
Eksamen
Sommerhus
Flytning
Tømmermænd
Hjertesorg
Forkælelse
Skt. Hans
November
Arbejdspladsen
TV-transmissioner
Valgften

Slik
Farver
Familie
Høflighed
Genbrug
Opdragelse
Overraskelser
Spil
Rugbrød
Sport
Film
Politik

Samtalesalon om MØNSTRE

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 8

00.00 Løbende ankomst (15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra et af følgende spørgsmål:

“Hvad er dit yndlingsmønster?”

“Hvilke mønstre, bryder du dig ikke om?”

“Hvilke mønstre har du brudt?”

“Er du en mønsterbryder?”

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Mønstre, der er aftenens tema.

00.20 En serie af ekko-kamre: Mønster og mønsterbrud (ca. 40 minutter)

Værten beder deltagerne placere sig efter forskellige karakteristika eller holdninger over tre runder med efterfølgende samtaler:

Første runde: “Hvilken øjenfarve har du: Blå, brun eller briller?” – deltagerne finder sammen i par i deres pågældende grupper og snakker sammen i 5 minutter ud fra spørgsmålet: “Hvilke mønstre indgår du i - i kraft af dit udseende?”

Anden runde: “Hvor er du vokset op: I byen eller på landet?” – deltagerne finder sammen i par i deres pågældende grupper og snakker sammen i 10 minutter ud fra spørgsmålet: “Er du typisk dansk?”

Tredje runde: “Hvilken værdi er vigtigere for dig: Frihed eller lighed?” – deltagerne finder sammen i par i deres pågældende grupper og snakker sammen i 10 minutter, om hvorfor de valgte som de gjorde. Derefter sætter hvert par sig sammen med et par fra den anden gruppe og snakker sammen i 10 minutter.

01.00 Samtalemenu (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes igen og snakker sammen ud fra samtalemenuen (hvor første spørgsmål er “Hvad var det første, der faldt dig ind, da du så ordet MØNSTRE?”) i ca. 30 minutter.

01.30 Del et mønster (20 minutter)

Deltagerne skriver på bagsiden af deres menu svaret på spørgsmålet: “Hvilke mønstre vil du ønske, at folk fik øjnene op for?” Derefter blandes deltagerne på ny, så alle får en ny samtalepartner, hvorefter deltagerne trækker et svar hver og har en ny samtale i 15 minutter.

01.50 Popcorn (10 minutter)

Værten samler menuerne ind og trækker et svar og spørger hvem, der skrev det, og hvem der snakkede om det, og giver dem hver især mulighed for at dele deres perspektiver på det pågældende mønster.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemenu om MØNSTRE

Hvad var det første, der faldt dig ind, da du så ordet MØNSTRE?

Hvilke af dine egne mønstre genkender du hos andre?

- hvornår er det rart?
- hvornår er det irriterende?

Hvilke mønstre er der indenfor dit fag?

- hvilke vil du gerne fastholde?
- og hvilke arbejder du på at bryde?

Hvornår føler du dig som en brik i et større mønster?

- og hvornår føler du, at du selv er med til at sætte rammerne?

Samtalesalon om SYSTEMER

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 10

00.00 Løbende ankomst med samtalebrikker (ca. 30 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Hver deltager trækker en samtalebrik. Alle brikker har spørgsmålet "Hvilke systemer har du i forhold til ..." – efterfulgt af et givent emne. Samtaleparrene kan således snakke om emnerne, og hvis muligt, prøve at kombinere de to emner (for eksempel hvis de trækker "Morgen" og "Sex", så kan de snakke om hvilke systemer de har i forhold til morgensex). Efter ca. 10-15 minutter blander værten deltagerne, så de får nye samtalepartnere, samt mulighed for at trække nye samtalebrikker.

00.30 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Systemer, der er aftenens tema.

00.35 En serie af holdningsbarometre (ca. 30 minutter)

Værten beder deltagerne placere sig fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er i hvert af de følgende udsagn. Efter deltagerne har fordelt sig, spørger værten ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har:

Holdningsbarometer 1: "Det er vigtigt for mig, at der system i tingene."

Holdningsbarometer 2: "Jeg er god til at sætte ting i system."

Holdningsbarometer 3: "Det er vigtigt for mig at kunne påvirke de systemer, jeg indgår i."

01.05 Sommerfugle-øvelse

Værten samler alle deltagerne midt på gulvet (denne øvelse kræver forholdsvis god gulvplads), og beder alle deltagerne om at vælge to andre personer i gruppen, uden at vise hvem. Nu skal deltagerne bevæge sig, så der er lige langt mellem dem selv og de to personer, som de hver især har valgt (ikke at man skal stå midt i mellem dem, men afstanden til dem skal søges at være den samme). Dette resulterer i et sært system, hvor gruppens bevægelse starter og stopper efterhånden, som folk bevæger sig forhold til hinanden. Fortsæt øvelsen i 4-5 minutter og giv derefter deltagerne mulighed for at dele deres tanker og refleksioner over øvelsen.

01.15 Samtalemenu

Derefter beder værten deltagerne om at finde sammen med en af de andre deltagere, som de har fulgt, så sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenuen (hvor første spørgsmål er "Hvilke systemer fungerer så godt, så du ikke lægger mærke til dem?") i ca. 30 minutter.

01.45 Afslutning og frie samtaler

Samtalebrikker om SYSTEMER

Hvilke systemer har du i forhold til...

Hvordan har du skabt systemer i forhold til ...

Mad	Arbejdsrytmer	Hygge
Søvn	TV	Forkælelse
Motion	Musik	Alkohol
Kalender	Helligdage	Opskrifter
Transport	Køleskab	Rengøring
Sex	Morgen	Aften
Hygiejne	Farver	Gæster
Tøj	Familie	Vedligeholdelse
Venner	Natur	Internet
Læsning	Telefoni	Leg
Opdragelse	Ferie	Weekend
Kærlighed	Genbrug	Vejret

Samtalemenu om SYSTEMER

Hvilke systemer fungerer så godt, at du ikke lægger mærke til dem?

Hvilke systemer fylder for meget?

– hvad gør du ved det?

Fortæl om en gang, hvor du oplevede et clash mellem to systemer.

Hvad vil du foretrække ikke at sætte i system?

(træk en seddel, hvis du savner inspiration)

Fortæl om et stort system, som du har været med til at påvirke.

– hvordan skete det?

Hvilke systemer vil du gerne påvirke?

Samtalesalon om HVERDAGE

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 12

00.00 Løbende ankomst (ca. 20 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra et af følgende spørgsmål:

“Hvad fungerede godt i din barndoms hverdage?”

“Hvad fungerer godt i din hverdag i dag?”

“Hvem har en hverdag, som du bliver inspireret af?”

00.20 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Hverdage, der er aftenens tema.

00.25 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvad de prioriterer i deres hverdag:

“Fleksibilitet eller faste rammer?” Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.40 Ekko-kammer (ca. 5 minutter)

Deltagerne skal vælge at placere sig ud fra spørgsmålet: “Hvad er du bedst til: Hverdag eller fest?” Værten spørger et par enkelte deltagere om, hvorfor de har valgt at stille sig hvor de står.

00.45 Samtalemenu (ca. 30 minutter)

Derefter blandes deltagerne på tværs af ekko-kammeret og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenuen (hvor første spørgsmål er “Hvad optager dig til dagligt?”), i ca. 30 minutter.

01.15 Stille intermezzo (ca. 10 minutter)

Værten inviterer deltagerne til at følge med på en lille gåtur eller til at sidde i stille eftertænkning i 10 minutter og tænke over spørgsmålet “Hvor finder du ro i din hverdag?”

01.25 Samtale-squaredance (ca. 30 minutter)

Deltagerne stiller sig op i to cirkler indeni hinanden, med halvdelen af deltagerne om at stå i den indre cirkel med ansigterne udad, og den anden halvdel af deltagerne i den ydre cirkel med ansigterne indad, således at hver deltager står overfor en anden deltager. Deltagerne får nu seks korte samtaler med seks forskellige personer fra den anden cirkel. Efter hver samtale,

roterer deltagerne i ydercirklen en plads til højre, så de får så mange forskellige perspektiver som muligt.

3 x 5 minutter: Deltagerne i indercirklen fortæller om en konkret ting, som de gerne vil ændre i deres egen hverdag, og får konkret sparring af deltagerne i ydercirklen på, hvordan de kan ændre det..

3 x 5 minutter: Deltagerne i ydercirklen fortæller om en konkret ting, som de gerne vil ændre i deres egen hverdag, og får konkret sparring af deltagerne i indercirklen på, hvordan de kan ændre det.

01.55 Popcorn (ca. 10 minutter)

Værten samler deltagerne og beder dem byde ind med erfaringer, tip eller leveråd, som har hjulpet dem med at strukturere deres hverdag.

02.05 Afslutning og frie samtaler

Samtalemenu om HVERDAGE

Hvad optager dig til dagligt?

– Og hvad holder dig fra at bruge din tid på det?

Hvordan har du valgt at indrette din hverdag?

Hvor mange penge skal du tjene for at få din hverdag til at hænge sammen?

– Og hvad bruger du resten til?

Hvorfor er du endt med denne hverdag?

– Hvad har du gjort undervejs?

Hvad har du valgt fra? Hvilke muligheder har du udelukket?

Hvordan har din hverdag forandret sig om fem år?

Samtalesalon om GRUNDLOVE

Sværhedsgrad: Middel

Anbefalet minimum antal deltagere: 10

00.00 Løbende ankomst (ca. 20 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler ud fra et af følgende spørgsmål:

“Hvilke værdier har du fået med hjemmefra?”

“Hvordan har dine værdier ændret sig med tiden?”

“Hvordan reagerer du, når andres værdier ændrer sig?”

00.20 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalsalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Grundlove, der er aftenens tema.

00.25 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter, hvor enige eller uenige de er det følgende udsagn: “Jeg behandler altid andre, som jeg gerne selv vil behandles.” Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.40 Samtalemenu (ca. 30 minutter)

Deltagerne blandes og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenu 1 (hvor første spørgsmål er “Hvad vil det sige at være et godt menneske?”) i ca. 30 minutter.

01.10 Sparringsrunde (ca. 20 minutter)

Deltagerne inddeles i grupper på fire, og værten beder en af deltagerne i hver gruppe om at fortælle sin gruppe om et dilemma (en brudt grundlov), som vedkommende gerne vil have de andres respons på. Derefter får de øvrige tre deltagere i gruppen mulighed for at spørge ind og komme med idéer og løsningsforslag fra deres personlige og faglige perspektiv.

01.30 Ekkokammer (ca. 25 minutter)

Deltagerne skal vælge at placere sig ud fra spørgsmålet: “Hvad er vigtigst for dig: Ærlighed eller hensyntagen?” Værten spørger et par enkelte deltagere om, hvorfor de har valgt at stille sig hvor de står.

Derefter finder deltagerne sammen i par i deres pågældende grupper og snakker sammen i 10 minutter ud fra spørgsmålet: “Fortæl om en situation, hvor du har oplevet, at ærlighed/hensyntagen var vigtigere end hensyntagen/ærlighed.”

Værten beder derefter deltagerne om at finde sammen med en deltager fra den modsatte gruppe og snakke sammen i 10 minutter ud fra samme spørgsmål.

01.55 Popcorn

Værten samler deltagerne efter menuen og beder folk dele de mest tankevækkende og inspirerende ting, som de har hørt om grundlove denne aften.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemenu om GRUNDLOVE

Hvad vil det sige at være et godt menneske?

Hvilke grundlove lever du selv efter?

Hvor er de kommet fra?

Har de ændret sig med alderen?

Har du nogensinde brudt en af dine grundlove?

– og hvad skete der så?

Samtalesalon om SPILD

Sværhedsgrad: Kan være en lille smule tricky

Anbefalet minimum antal deltagere: 12

00.00 Løbende ankomst (ca. 30 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Hver deltager trækker en samtalebrik. Alle brikker har et emne, som kan sættes i relation til spild. Samtaleparrene kan således snakke om det ene eller det andet emne, og hvis muligt, prøve at kombinere de to emner (for eksempel hvis de trækker "Penge" og "Rengøring", så kan de snakke om spild i forhold til disse to emner).

Efter ca. 10-15 minutter blander værten deltagerne, så de får nye samtalepartnere, samt mulighed for at trække nye samtalebrikker.

00.30 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Spild, der er aftenens tema.

00.35 To holdningsbarometre (ca. 20 minutter)

Værten beder deltagerne placere sig fordele sig på en akse alt efter, hvor hvordan de forholder sig til hvert af de følgende udsagn. Efter deltagerne har fordelt sig, spørger værten ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har:

Holdningsbarometer 1: "Hvad afholder dig fra at spille: Dårlig samvittighed eller andres fordømmelse."

Holdningsbarometer 2: "Hvad afholder dig fra at spille: Værdsættelse eller mådeholdenhed."

00.55 Ekko-kammer (ca. 5 minutter)

Deltagerne skal vælge: Hvem har du mest tiltro til: "Hvad er værst at spille: Tid eller penge?" Værten spørger et par enkelte deltagere om, hvorfor de har valgt at stille sig hvor de står.

01.00 Samtalemenu (ca. 30 minutter)

Derefter blandes deltagerne på tværs af ekko-kammeret og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenuen (hvor første spørgsmål er "Fortæl om en oplevelse fra din barndom, hvor du spildte noget.") i ca. 30 minutter.

01.30 Prioriteringer (ca. 45 minutter)

Værten giver hver deltager 5 samtalebrikker med emner, som de skal prioritere i forhold til, hvor vigtigt det er for dem ikke at spille dem. Samtalebrikkerne er opdelt i 4 forskellige sæt á 5 samtalebrikker. På denne måde får deltagerne ikke alle sammen de samme brikker at prioritere ud fra. Giv deltagerne 3 minutter til at sortere disse brikker i en prioriteret rækkefølge.

Når deltagerne har prioriteret deres liste, beder værten dem om at sætte sig sammen to og to med nogen, der ikke har de samme brikker som dem selv. Og giv dem 15 minutter til at lave en fælles prioritering af deres 10 brikker: Hvorfor vil de prioritere som de gør? Hvor er de uenige eller i tvivl?

Dernæst beder værten deltagerne sætte sig sammen i grupper på fire, hvor alle 20 samtalebrikker kommer i spil. Nu har de 20 minutter til i fællesskab at prioritere alle brikkerne i en stor liste.

02.15 Popcorn (ca. 15 minutter)

Afslutningsvist får deltagerne mulighed for at dele de mest tankevækkende og inspirerende overvejelser, som prioriteringsøvelsen har frembragt.

02.30 Afslutning og frie samtaler

Samtalebrikker om SPILD

Mad	Søvn
Rengøring	Politik
Familie	Venner
Tænkepauser	Leg
Musik	Læsning

Arbejde	Motion
Hygiejne	Natur
Hygge	Penge
Nyheder	Fest
Kærlighed	Sex

Samtalemenu om SPILD

Fortæl om en oplevelse fra din barndom, hvor du spildte noget.

Hvad har du fortrudt, at du spildte?

Hvad er din bedste oplevelse med at spille noget?

Hvad ville du aldrig spille?

Hvem bestemmer, hvad der er spild?

Hvor meget er det i orden at spille?

Hvad irriterer dig, når andre spilder det?

Samtalesalon om TAKTIK

Sværhedsgrad: Kan være en lille smule tricky

Anbefalet minimum antal deltagere: 12

00.00 – Løbende ankomst og samtalezoner (ca. 30 minutter)

Værten byder velkommen og inviterer deltagerne til at sætte sig ved en af fire forskellige samtalezoner. Hver samtalezone kan være et tydeligt markeret bord eller rum, så det er let at se, hvor grænserne går mellem zonerne. I hver zone har værten lagt et skilt med et oplæg til samtale:

1. Fortæl om en situation, hvor der gik taktik i dit... Socialliv
2. Fortæl om en situation, hvor der gik taktik i dit... Familieliv
3. Fortæl om en situation, hvor der gik taktik i dit... Samfundsliv
4. Fortæl om en situation, hvor der gik taktik i dit... Arbejdsliv

Værten beder deltagerne om at fordele sig ud på de forskellige zoner – både efter interesse, men også så der er nogenlunde lige mange i hver zone. Efter ca. 15 minutter, beder værten deltagerne om bevæge sig videre til en ny samtalezone.

00.30 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er Taktik, der er aftenens tema.

00.35 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter deres forhold til taktik: "Er du taktisk eller utaktisk?" Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.50 Ekkokammer (ca. 5 minutter)

Efterfølgende skal deltagerne vælge at placere sig i et ekkokammer alt efter om de er taktiske eller utaktiske.

00.55 Samtalemenu (ca. 30 minutter)

Derefter blandes deltagerne på tværs af ekko-kammeret og sætter sig sammen i par og snakker ud fra samtalemenuen (hvor første spørgsmål er "Hvilken taktisk udfordring står du overfor lige nu?"), i ca. 30 minutter.

01.25 Sparringsrunde (ca. 15 minutter)

Deltagerne inddeles i grupper på fire, og værten beder en af deltagerne i hver gruppe om at fortælle en taktisk udfordring, som vedkommende står overfor, og som de gerne vil have de andres respons på. Derefter får de øvrige tre deltagere i gruppen mulighed for at spørge ind og komme med idéer og løsningsforslag fra deres personlige og faglige perspektiv.

01.40 Sparringsrunde med roller (ca. 15 minutter)

Værten beder nu de samme fire-mandsgrupper om at vælge en anden deltager i gruppen, som får mulighed for at fortælle om sin taktiske udfordring. De øvrige deltagere i gruppen trækker nu en rollebrik, som rummer et taktisk oplæg, der skal forme den måde de lytter og giver sparring på. Der er følgende fire rollebrikker: “Du bakker op”, “Du er meget ligefrem”, “Du er konfronterende” og “Du sætter nye ting i spil”.

01.55 Evaluering i grupperne (5 minutter)

Afslutningsvis får deltagerne i hver gruppe mulighed for at fortælle de andre om deres rolle og taktiske oplæg, og evaluere, hvordan det påvirkede samtalen og sparringen.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Afslutningsvist har deltagerne mulighed for at fortsætte med en tredje runde sparring – med eller uden roller, som de har lyst – eller bare gå over til frie samtaler uden rammesætning.

Samtalemenu om TAKTIK

Hvilken taktisk udfordring står du overfor lige nu?

Spiller du selv eller du en brik i de andres spil?

Hvordan har du lagt din slagplan?

Hvilke kalkuler laver du

– og hvad baserer du dem på?

Hvilke kalkuler undlader du at foretage?

Hvem spørger du til råds hvornår?

Samtalesalon om SAMMENSKUD

Sværhedsgrad: Kan være en lille smule tricky

Anbefalet minimum antal deltagere: 8

00.00 Løbende ankomst (ca. 15 minutter)

Værten byder velkommen og blander deltagerne ved ankomst. Deltagerne har indledende samtaler to og to ud fra spørgsmålet: "Hvad kan du godt lide at bidrage med i et sammenskud?"

00.15 Velkomst (ca. 5 minutter)

Deltagerne bydes velkommen og får forklaret, hvordan samtalesalonen kommer til at forløbe, og hvorfor, at det netop er S sammenskud, der er aftenens tema.

00.20 Ord-association

Værten samler alle deltagere i en rundkreds og beder hver deltager om at komme med deres første og bedste association til ord "sammenskud". Begrænsningen er, at hver deltager kun må sige eet ord.

Når associationen er nået hele vejen rundt, beder værten deltagerne om at vende sig mod deres sidemænd. Nu har de fem minutter til at finde en sammenhæng mellem de to ord, som de hver især har sagt.

00.30 Holdningsbarometer (ca. 15 minutter)

Deltagerne skal fordele sig på en akse alt efter hvad de foretrækker: "Struktur eller spontanitet?" Værten spørger derefter ind til, hvorfor deltagerne har placeret sig som de har.

00.45 Ekkokammer (ca. 5 minutter)

Efterfølgende skal deltagerne vælge at placere sig i et ekkokammer ud fra spørgsmålet "Hvad er du selv bedst til: Struktur eller spontanitet?"

00.50 Samtalemenu 1 (ca. 20 minutter)

Deltagerne sætter sig sammen i par med andre, der havde valgt det samme ståsted i ekkokammeret og snakker ud fra samtalemenuen (hvor første spørgsmål er "Hvad er det bedste sammenskud, du har oplevet?") i ca. 20 minutter.

01.10 Samtalemenu 2 (ca. 20 minutter)

Derpå sætter parrene sig sammen fire og fire (hvor hvert par går sammen med et par, der har valgt det modsatte ståsted i ekko-kammeret). Derefter snakker de sammen ud fra samtalemenu 2 (hvor første spørgsmål er “Hvorfor er det godt med struktur?”) i ca. 20 minutter.

01.30 Erfaringsmatch (ca. 15 minutter)

Derefter går firemandsgrupperne sammen og danner nye, større grupper på 8 og 8, hvor de sammen kan prøve at finde de bedste eksempler på sammenskud, der balancerer struktur og spontanitet.

01.45 Popcorn (ca. 15 minutter)

Afslutningsvist samler værten alle deltagerne til en fælles opsamling, hvor alle inviteres til at dele de mest tankevækkende og inspirerende ting, som de har hørt om sammenskud.

02.00 Afslutning og frie samtaler

Samtalemener om SAMMENSKUD

Samtalemenu 1

Hvad er det bedste sammenskud, du har oplevet?

– Hvorfor gik det godt?

Hvad er det værste sammenskud du har deltaget i?

– Hvornår er sammenskud rigtig irriterende?

Hvad gør dig tilpas i et sammenskud?

– Hvad gør du for, at andre skal føle sig tilpas?

Hvordan finder du af, hvor meget du skal bidrage med?

– Kan man give for meget? Eller for lidt?

Skal sammenskud være et gilde?

Samtalemenu 2

Hvorfor er det godt med struktur?

Hvorfor er det godt med spontanitet?

Hvad skal der til for, at du kan være spontan?

Kan man være spontan inden for stramme rammer?

Hvilke strukturer fungerer godt?

– Hvorfor?

Hvornår fungerer strukturer dårligt?

Appendiks: The Muse Template

“The Muse Template” er en slags master-samtalemenu med hele 24 forskellige spørgsmål, der dækker en bred vifte af forskellige aspekter af livet: ambitioner, venskab, ensomhed, nysgerrighed, frygt, kærlighed, medfølelse og skæbne. Den er udviklet af kulturhistorikeren Theodore Zeldin på baggrund af hans helt igennem skønne bog “An intimate history of humanity”, der skrevet udfra hans dybe og fascinerende samtaler med alle slags mennesker.

Zeldin gør meget ud af at understrege, at selvom samtalemenuen består af sætninger, der formuleret som spørgsmål, så er det ikke spørgsmål. Det er ikke en guide til et interview eller et forhør. Det er bare samtaleemner. Som han siger: “Hvis jeg vil høre din holdning til et emne, så vil jeg ikke bare stille dig det spørgsmål. I stedet vil jeg måske begynde med at fortælle lidt om mit eget forhold til emnet. Så jeg er ikke ved at forhøre dig. Jeg prøver blot at få dig til at vise, hvad du har indeni dig. En rigtig samtale er den, hvor du siger noget, som aldrig ville være faldet mig ind på egen hånd.”

Vi videregiver hele Zeldin’s samtalemenu her, dels som hjælp til hvis du lave dine egne portræt-samtaler, og dels for at vise, hvor noget af inspirationen til Samtalesaloner kommer fra:

1. Hvilke ting gør dig mest nysgerrig?
2. Hvad har du gjort oprør mod tidligere, og hvad gør du oprør mod nu?
3. Hvem vil du gerne forsones med?
4. Hvor meget har du brug for andres respekt?
5. Hvilken slags mennesker finder du mest spændende?
6. Hvad gør, at du har visse slags venner fremfor andre?
7. Hvad har du lært om forskellige former for kærlighed i dit liv?
8. Hvor fejler kærlighed?
9. Hvordan har dine holdninger og opførsel ændret sig i forhold til hvordan de to køn forholder sig til hinanden?
10. Hvordan har dine bekymringer ændret sig i løbet af dit liv?
11. Hvilke af dine bekymringer har ændret sig i løbet af dit liv?
12. Hvilken bekymring eller angst lægger du oftest mærke til hos andre?
13. Hvordan er du blevet begrænset eller begunstiget af din opvækst?
14. På hvilke måder ville du gerne være mere tolerant?
15. Hvad har været de sværeste samtaler du har haft?
16. Hvordan forholder du dig til fremtiden?
17. Hvordan har dine prioriteter ændret sig i løbet af dit liv?
18. Lever du mere i fortiden eller i fremtiden?
19. Hvor går grænserne for din næstekærlighed?

20. Hvad er din sjette sans?
21. På hvilke måder ville du gerne være mere modig?
22. Hvad mener du er den bedste tilgang til at blive gammel?
23. Hvilken slags familie-liv drømmer du om?
24. Hvilke dele af dit liv har været et spild af tid?